Ogólnokrajowy tygodnik SZ "Związek Polaków na Białorusi"

GŁOS znad Niemna

A nade wszystko szanuj
mowę twą ojczystą,
Nie znać języka swego -
hańbą ojczystą

Franciszek Ksawery Dmochowski

6 września 2002r. Nr 36 (537) Index 63863 Rok założenia 1989

W drogę za 10-mi!

Rozpoczęcie roku szkolnego na Białorusi

2 września br. w szkołach białoruskich odbyły się uroczyste apele z okazji rozpoczęcia nowego roku szkolnego. Korespondenci Głosu tradycyjnie byli tam, gdzie polskie dzieci uczą się języka ojczystego, czyli w polskich szkołach w Grodnie i Wołkowysku oraz w innych placówkach oświatowych.

Grodno

Na uroczystym apelu z okazji rozpoczęcia roku szkolnego w Polskiej Szkole tradycyjnie było dużo gości. Swe życzenia nauczycielom i uczniom szkoły przekazali: Renisław Walter, po. Konsula Generalnego w Grodnie, Lesław Skinder, prezes Towarzystwa Przyjaciół Grodna i Wilna, Tadeusz Kruczkowski, prezes Związku Polaków na Białorusi oraz przedwojenni uczniowie szkół grodzieńskich. W tym roku do zerówki poszło 22 uczniów. Wliczając niż demograficzny, panujący w kraju, jest to bardzo dobry wynik. Każdy z maluchów dostał z rąk Lesława Skindera plecak.

„Myślę, że według 10-punktowej oceny jesteśmy przygotowani na dziesiątkę. Może jest to nieskromne, ale prawdziwe. Odbyła się u nas konferencja dyrektorów i wicedyrektorów wszystkich szkół grodzieńskich i to oni wysoko ocenili przygotowanie naszej szkoły do roku szkolnego" — powiedziała Głosowi Regina Gulecka, dyrektor Polskiej Szkoły w Grodnie.

Wołkowysk

W najpiękniejszej szkole Wołkowyska — Szkole Polskiej — na uroczysty apel rozpoczęcia roku szkolnego zebrało się szerokie grono uczniów i ich rodziców, nauczycieli, gości i hojnych przyjaciół. Uroczystość swoją obecnością zaszczycili: Renisław Walter, po. Konsula Generalnego RP w Grodnie, Zofia Szmyd, konsul w Konsulacie Generalnym RP w Grodnie, przedstawiciele Wołkowyskiego Rejonowego Komitetu Wykonawczego — Władimir Zacharczuk i Michaił Matwiejczyk, Lesław Skinder, prezes Towarzystwa Przyjaciół Grodna i Wilna w Warszawie, liczna delegacja z Siedlec: Jerzy Myszkowski, wiceprezes Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska", Jacek Grabiński, dyrektor oddziału, Antoni Jastrzębski, przewodniczący Rady Miasta, Grzegorz Mleczko, prezes „Polmosu", Zbigniew Abramowicz, prezes firmy „Chegos" w Sokołowie Podlaskim, Krzysztof Krasuski, prezes firmy „Sed-Chem" oraz delegacja ZPB na czele z Tadeuszem Kruczkowskim.

W centrum uwagi podczas uroczystości byli: 12 najmłodszych uczniów zerówki oraz najstarsi — 16 uczniów klasy jedenastej, którzy po raz pierwszy w historii tej młodej szkoły będą zdawali maturę. Dyrektor szkoły Ryszard Chudziak zaznaczył:

- *Latem wielu uczniów naszej szkoły dobrze odpoczęło: ok. 70 byli na obozach i koloniach od Bałtyku do Bukowiny Tatrzańskiej. Dzieci zwiedziły Polskę, Niemcy, Francję i in. Rozpoczynający się nowy rok szkolny nie będzie łatwy tak dla uczniów, jak i dla nauczycieli. Klasa 11 będzie miała maturę i musi dobrze popracować.*

Składając życzenia Renisław Walter wyraził nadzieję, że wyniki maturzystów tej szkoły będą jeszcze lepsze, niż ich kolegów w Grodnie w br.

ciąg dalszy na str. 9

ROCZNICA

Grodzieńska Golgota

Pamięć o ofiarach totalitaryzmu wciąż żywa

1 września br. w Fortach niedaleko wsi Naumowicze została poświęcona nowo powstała tablica, upamiętniająca mord inteligencji polskiej. Na miejscu kaźni odprawiona została uroczysta liturgia, której przewodniczył ks. bp Aleksander Kaszkiewicz, ordynariusz grodzieński.

W latach 1942-1943 w Fortach koło Naumowicz odbywały się mordy zakładników, była to zemsta nazistów za działalność polskiej partyzantki. Przede wszystkim rozstrzeliwano tu przedstawicieli inteligencji grodzieńskiej: profesorów, lekarzy, nauczycieli...

- *Też miałem tu leżeć. Po naszą rodzinę też przychodzili. Ale nie znaleźli nas, bo Niemcy pozmieniali nazwy ulic. Kiedy nas szukano, obok szła sprzątaczka do urzędu miejskiego. Zapytali ją: „Gdzie mieszka Horbaczewski?" "Nie wiem" — odpowiedziała, a sama przyszła do nas bocznymi uliczkami i uprzedziła, że nas szukają. Później już nas nie szukali, widocznie wyznaczono im termin, do którego mieli dostarczyć zakładników* - powiedział Głosowi Bogdan Horbaczewski, przedwojenny grodnianin.

ciąg dalszy na str. 4

Poświęcenie tablicy

ISSN 1563-3233

Dom Polski w Mińsku

organizuje dwuletni kurs języka polskiego. Zebranie organizacyjne odbędzie się **14 września br. o godz. 15.00** przy ul. Sołomiennaja 23

Zapraszamy wszystkich chętnych

tel.: (017)285-36-51, 285-35-22

Ogłoszenie

Szanowni Państwo! Oddział Miejski ZPB w Grodnie zaprasza na Konferencję Sprawozdawczo-Wyborczą, która odbędzie się 26 września 2002r. o godz. 18.00 w auli Polskiej Szkoły w Grodnie przy ul. Kurczatowa

(szczegóły w następnym numerze)

W numerze:

POLSKA

W kraju nad Wisłą 6,5 mln uczniów rozpoczęło rok szkolny. Dla prawie 430 tys. dzieci będzie to pierwszy rok nauki. Swoją działalność rozpoczęły szkoły ponadgimnazjalne: 3-letnie licea ogólnokształcące i licea profilowane, 4-letnie technika oraz 2- i 3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, po których możliwa będzie dalsza nauka w liceum lub technikum uzupełniającym.

Wraz z rozpoczęciem nowego roku szkolnego policja i kuratoria będą razem prowadzić akcję antynarkotykową. Rok szkolny potrwa do 20 czerwca 2003r.

W tym roku w ramach rządowego programu „Rodak", adresowanego do repatriantów, do Polski będzie mogło przyjechać 11 rodzin — pisze "Nasz Dziennik".

Rok temu było ich 8. To zaledwie kropla w morzu potrzeb. W samym Kazachstanie mieszka co najmniej 50 tys. Polaków. Jeżeli tempo działań polskich władz nie ulegnie zmianie, repatriacja może potrwać nawet 160 lat — zauważa publicysta Jerzy Małyszko.

Dla porównania: na początku lat 90. z Kazachstanu repatriowało się ok. 700 tys. Niemców. W ciągu ostatnich 10 lat do Polski przyjechało tylko ok. 2 tys. naszych rodaków — porównuje dziennik.

SZWAJCARIA

Większość majątku al-Qaidy została zamieniona na złoto oraz diamenty, znajduje się poza zasięgiem banków i wystarcza organizacji, aby przeprowadzić kolejne ataki — powiedział szwajcarski prokurator generalny.

Prokurator Valentin Roschacher, kierujący działaniami Szwajcarii w poszukiwaniu zasobów finansowych al-Qaidy, powiedział, że prokuratorzy europejscy są przekonani, iż organizacja ta zamieniła większość swoich środków finansowych na inne przedmioty wartościowe przed atakami 11 września. Roschacher jest zdania, że finanse organizacji Osamy bin Ladena nadal są nienaruszone. *„Są w stanie działać i jesteśmy przekonani, że wciąż mają dość pieniędzy, aby móc przeprowadzić kolejne ataki"* - powiedział reporterom Roschacher.

USA

Straty finansowe Nowego Jorku, poniesione wskutek zamachu terrorystycznego z 11 września, wyniosły od 83 do 95 mld dolarów — wynika z najnowszego raportu.

Rewident miejski William Thompson oszacował na 21,8 mld dolarów koszty budynków, infrastruktury i „majątku dzierżawionego", zniszczonych wskutek ataku na World Trade Center.

Zniszczeniu uległo ok. 13 mln metrów kwadratowych powierzchni biurowej. Miasto Nowy Jork straciło wpływy podatkowe w wysokości ok. 3 mld dolarów — twierdzi Thompson.

W mieście jest obecnie o 83 tys. miejsc pracy mniej niż przed zamachem 11 września.

PAP/RMF/AD/IZA/IT

Pamięci pomordowanych

Obchody 63. rocznicy wybuchu II wojny światowej oraz Dnia Weterana

Przed Pomnikiem Westerplatte odbył się apel poległych. Odczytali go harcerze. Na pamiątkę wydarzeń sprzed 63 lat zawyły syreny.

Podczas uroczystości wystąpił młodzieżowy polski chór spod Wilna. Złożono wieńce i kwiaty. Na cmentarzu w Gdańsku-Zaspie uczczono pamięć obrońców Poczty Polskiej, bestialsko zamordowanych przez hitlerowców.

Z okazji rocznicy prezydent Aleksander Kwaśniewski i przewodniczący Bundestagu Wolfgang Thierse spotkali się w Zamku Królewskim w Warszawie z przedstawicielami kombatantów, korpusu dyplomatycznego oraz młodzieży polskiej i niemieckiej. *„To, co kiedyś było niewyobrażalne, staje się dziś naturalne i oczywiste"* — mówił prezydent, przypominając swoją obecność na przysiędze żołnierzy niemieckich w Berlinie. *„Myślałem wtedy o tym, jaki triumf odnieśliśmy wspólnie nad złem, które kiedyś podzieliło nasze narody"* — dodał. Prezydent zwracał uwagę na symbolikę miejsca, w jakim odbyło się spotkanie: w Zamku Królewskim pod koniec XVIII wieku Polacy uchwalili pierwszą w dziejach Europy konstytucję i tam przed wojną była siedziba prezydenta Polski.

Polacy i Niemcy składają wieńce na Grobie Nieznanego Żołnierza

Premier Leszek Miller i premier Turyngii Bernhard Vogel spotkali się w Mikołajkach z młodzieżą Społecznego Liceum Ogólnokształcącego im. Marion von Doenhoff. *„Polska i Niemcy mają wielkie dzieło udowodnienia światu, że w przyszłości wielokrotnie podzieleni możemy budować przyszłość"* — mówił podczas spotkania Miller. *„Tego dnia, kiedy wybuchła wojna, miałem sześć lat. Słuchaliśmy w radiu przemówienia Hitlera. Moja matka powiedziała, że to się źle skończy i miała rację"* — powiedział Bernhard Vogel.

Według marszałka Sejmu RP Marka Borowskiego 1 września to nie tylko rocznica wybuchu II wojny, ale dzień, w którym Polska powiedziała „nie" agresji, rasizmowi i przemocy. Polska sprzeciwiła się tym zagrożeniom, które i dzisiaj są obecne — mówił marszałek sejmu.

Jan Paweł II w przemówieniu poprzedzającym tradycyjną południową modlitwę, odmawianą wspólnie z wiernymi, nawiązał do przypadającej 1 września rocznicy wybuchu II wojny światowej. *„Dzień 1 września przypomina nam początek, wybuch II wojny światowej oraz wszystkie tragiczne wydarzenia tej wojny. Obejmujemy myślą i modlitwą miliony ofiar terroru wojennego. Także tych, którzy bohatersko walczyli o wolność Ojczyzny. Niech cierpienie i smutne doświadczenia tych wszystkich, którzy przeżyli wojnę, przyczynią się do trwałego pokoju, który jest prawem i dobrem wszystkich ludzi"*- powiedział po polsku papież. Zgromadzeni na dziedzińcu pałacu w Castelgandolfo Polacy odpowiedzieli mu na te słowa odśpiewaniem hymnu narodowego.

WIADOMOŚCI/AD

II wojna światowa rozpoczęła się 1 września 1939r. o godz. 4.45 rano napaścią hitlerowskich Niemiec na Polskę. III Rzesza rzuciła przeciwko Polsce ok. 1,5 mln żołnierzy, 2,5 tys. czołgów i 2 tys. samolotów. Wojsko polskie, liczące milion żołnierzy, 150 czołgów i 400 samolotów, w większości przestarzałych, stawiło — mimo ogromnej przewagi wroga — twardy opór. W wojnie obronnej Polski 1939r. rannych i zabitych zostało ok. 200 tys. żołnierzy polskich. Niemcy straciły 45 tys. osób oraz ok. 600 samolotów i ok. tysiąca wozów pancernych.

II wojna światowa była najbardziej krwawym konfliktem zbrojnym w dziejach ludzkości. Uczestniczyły w niej 72 państwa, liczące w sumie 1,7 mld mieszkańców, co stanowiło 70 proc. ludności globu. Działania militarne toczyły się w Europie, Afryce, Azji i Oceanii oraz na wszystkich oceanach świata. Pod bronią znalazło się 110 mln żołnierzy, nie licząc członków ruchu oporu w krajach okupowanych. 50 mln osób zginęło, a 35 mln zostało kalekami.

ROSJA

Około 100 członków rodzin polskich policjantów zamordowanych przez NKWD oddało hołd swoim bliskim na cmentarzu w Miednoje niedaleko Tweru w Rosji. 2 września minęła druga rocznica otwarcia i poświęcenia Polskiego Cmentarza Wojskowego w tej miejscowości.

W uroczystościach wzięli udział m.in. szef MSWiA Krzysztof Janik i komendant główny policji Antoni Kowalczyk.

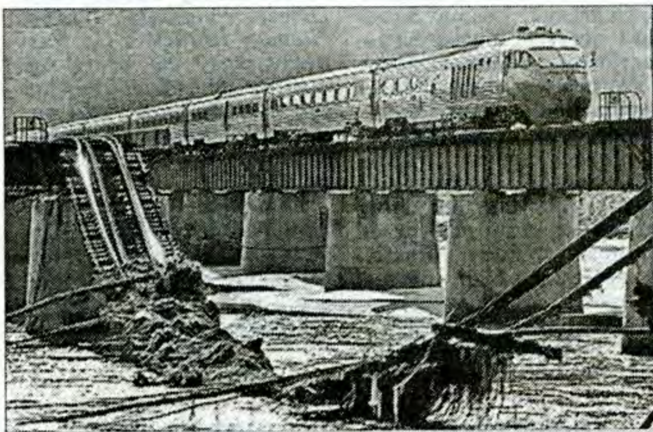
— Hekatomby, która miała miejsce na tej ziemi, nie można pojąć i zrozumieć w ludzkich kategoriach. Nie można zapominać tego, co tu się wydarzyło (...). Nigdy więcej cierpień i śmierci — powiedział Janik.

Uroczystości w Miednoje były podzielone na dwie części — rosyjską i polską. W czasie pierwszej z nich na przyległej do polskiego cmentarza nekropolii tysięcy pomordowanych Rosjan odprawiono prawosławne nabożeństwo. Przemawiający do zebranych gubernator obwodu twerskiego Walerij Płatow przyznał, że wielu Rosjan do dziś nie wierzy, że zbrodni katyńskiej dopuścili się Rosjanie.

Na cmentarzu w Miednoje nie ma grobów indywidualnych, a zalesiony teren z krzyżami okala pas tabliczek z nazwiskami ofiar. Członkowie rodzin złożyli przy tych tabliczkach kwiaty i polskie flagi. Zapalili też znicze. Polacy dziękowali Rosjanom za troskę o cmentarz, na którym przez cały rok ok. 50 osób dba o czystość i pilnuje porządku. W Miednoje — ok. 200 kilometrów na północny zachód od Moskwy — spoczywają szczątki ponad 6,3 tys. ofiar — w tym około 5 tys. policjantów, a także funkcjonariuszy Straży Granicznej, Korpusu Ochrony Pogranicza, żołnierzy Żandarmerii Wojskowej Oddziału II Sztabu Głównego Wojska Polskiego i pracowników wymiaru sprawiedliwości.

PAP/IT

FOTO W Głosie

Tajfun Rusa, jaki podczas weekendu przeszedł nad Koreą Południową, spowodował śmierć 113 osób — 71 uważa się nadal za zaginionych — podano oficjalnie w Seulu. Jednak zdaniem południowokoreańskich mediów, liczba ofiar tajfunu — najpotężniejszego, jaki przeszedł nad Koreą w ciągu co najmniej ostatnich 40 lat — wynosi co najmniej 215 zabitych. Rusa spowodował także straty, szacowane wstępnie na 800 miliardów wonów (666 milionów USD). Wichury zniszczyły co najmniej cztery tysiące domów. Na południu kraju około 16 tysięcy mieszkańców jednej z wsi od soboty pozostaje całkowicie odciętych od świata z powodu osunięć zboczy górskich, które zablokowały drogi dojazdowe do miejscowości. Pozbawionych wody pitnej zostało 400 tysięcy osób.

Tajfun, który przetoczył się nad Koreą Południową, niósł ze sobą intensywne opady i wiatry o prędkości przekraczającej 200 kilometrów na godzinę.

PAP/IT

PERTRAKTACJE

Aby dało się żyć

Rosja zmienia stanowisko w sprawie Kaliningradu na bardziej realistyczne. Z jednej strony przygotowuje się do życia z wizami, z drugiej stara się stworzyć warunki, by Unia Europejska zezwoliła Rosjanom na bezwizowe podróże do Europy.

Moskwa zaczyna godzić się z tym, że po 1 lipca 2003r. Litwa i Polska — jak od dawna zapowiadają — wprowadzą obowiązek posiadania wiz dla Rosjan podróżujących między nadbałtycką enklawą a pozostałymi regionami federacji. Choć politycy moskiewscy wciąż powtarzają za Władimirem Putinem, że *„nie możemy się zgodzić na to, by urzędnik obcego państwa decydował o tym, czy Rosjanin może podróżować po terenie swojego kraju"*, to Rosja przygotowuje się, by z wizami dało się żyć.

Spółka lotnicza "Rosja" (to jej samolotami latają członkowie rządu i prezydent), która obsługuje regularne rejsy między Moskwą a Kaliningradem, już na początku lata obniżyła ceny biletów na tej trasie. Niedawno jej śladem poszła spółka "Kaliningradavia" (trzy rejsy do i ze stolicy dziennie). W efekcie przelot Kaliningrad-Moskwa i z powrotem kosztuje ok. 100 USD, o połowę mniej niż na początku sierpnia. To niewiele więcej od biletu na pociąg.

Z Dalekiego Wschodu płynie do Kaliningradu prom „Ruś", który wkrótce rozpocznie regularne rejsy do Sankt - Petersburga. Podróż morska do miasta nad Newą ma trwać tyle samo, co jazda pociągiem — dobę, o ile uda się przełamać opór dowództw floty i „Ruś" będzie wypływać na Bałtyk nie rzeką Pregołą i dalej przez Zalew Wiślany, lecz z położonego nad Cieśniną Pilawską Bałtijska, gdzie znajdują się supertajne bazy łodzi podwodnych. Nie ma z tym problemów technicznych — przed wojną, gdy Bałtijsk nazywał się Pilau, z tamtejszego portu wypływały transatlantyki do USA.

Tanie bilety lotnicze i stałe połączenie promowe mają pomóc tym, którzy nie mają tzw. paszportu zagranicznego (posiada go tylko co czwarty mieszkaniec obwodu), oraz licznym w Kaliningradzie tzw. niewyjezdnymi (prawo do paszportu zagranicznego nie mają m.in. wojskowi, pracownicy i współpracownicy służb specjalnych).

Z kategorycznego sprzeciwu wobec wprowadzenia wiz wycofuje się Dmitrij Rogozin, specjalny przedstawiciel prezydenta Rosji ds. obwodu kaliningradzkiego. Był jednym z autorów pomysłu wymuszenia na Litwie "bezwizowych korytarzy" łączących Kaliningrad z „kontynentem" rosyjskim. Teraz mówi on, że wprowadzenie *„bezwizowego reżimu dla naszych obywateli nie jest kwestią dnia jutrzejszego". — Dziś koniunktura nie sprzyja podnoszeniu tematu kaliningradzkiego. W Europie rośnie nacjonalizm i strach przed nielegalnymi emigrantami. Sukces jest więc możliwy tylko pod warunkiem, że Europa i Rosja dowiodą, że wspólnie potrafią walczyć z nielegalną emigracją* — powiedział Rogozin. Po powrocie z podróży po Europie, gdzie przekonywał (także w Polsce) do nowej inicjatywy Putina, który chciałby w przyszłości Rosja została dopisana do "listy 45" krajów świata, których obywatele mogą wjeżdżać na teren państw-uczestników porozumienia z Schengen bez wiz. Do tego układu dołączą także Polska i Litwa, wchodząc do Unii. By Rosjanie mogli jeździć do Unii bez wiz, Moskwa musi podpisać porozumienia o tzw. readmisji (zgodzić się na przyjmowanie obywateli krajów trzecich, którzy poprzez Rosję nielegalnie przedostali się na terytorium sąsiedniego państwa) oraz zabrać się za uszczelnianie swoich otwartych dziś granic w Azji Środkowej.

Ostateczne decyzje w danej sprawie mają zapaść w tym tygodniu. Natomiast Komisja Europejska do 18 września br. ma przygotować raport w sprawie Kaliningradu i wiz dla Rosjan.

PAP/AD

Welcome to „Velcom"

Na Białorusi ponad 280 tys. osób są abonentami sieci komórkowej „Velcom"

Kompania „Velcome", pierwszy na Białorusi operator sieci komórkowej GSM, otworzyła 28 sierpnia br. w Grodnie przy ul. Sowieckiej 25/27 centrum sprzedaży i obsługi. To ósme centrum tej firmy na liście założonych w Mińsku, Brześciu, Homlu i Witebsku.

W centrum "Velcom" w Grodnie

Akcja w parku miejskim im. Żelibera

Wchodząc z centralnej uliczki miasta nad Niemnem do działu sprzedaży „Velcom" w odrestaurowanym budynku, można wyjść innymi drzwiami z działu obsługi z komórką w ręku jako abonent tej sieci. Wszystko tu wytłumaczą: jak się podłączyć do sieci, jakie są telefony, jak opłacić usługi, czy przewidują się zmiany taryf? Tutaj można nabyć komórkę, na razie tylko firm „Nokia" i „Motorolla". Działają trzy kasy, gdzie, nazywając tylko numer telefonu, można opłacić usługi. Na miejscu można wymienić walutę lub zapłacić przy pomocy karty kredytowej.

Witając zebranych na otwarciu centrum w Grodnie, Robert Dashian, dyrektor komercyjny „Velcom", odznaczył tendencje szybkiego rozwoju firmy, zwiększenie kapitału inwestycyjnego, powiększenie liczby właścicieli komórek na Białorusi oraz podzielił się ambitnymi planami kompanii:

- *Kompania szybko przenika do regionów, za dwa ostatnie miesiące do sieci podłączyło się 70 tys. osób. Odznaczamy 250 proc. przyrost, co jest wynikiem obniżenia taryf, polepszenia jakości połączenia, bezpłatnego podłączenia i pokrycia terytorium państwa siecią.*

Kompania „Velcom" jest największym inwestorem w republice. W najbliższym roku planuje zainwestować w poszerzenie sieci oraz polepszenie jakości połączenia 100 mln USD — połowę tej sumy do końca br. oraz drugą połowę — w następnym półroczu. Takie tempo inwestycji jest uwarunkowane zwiększającą się falą podłączenia abonentów.

Wśród 275 tys. użytkowników sieci „Velcom" 14 tys. mieszka w obwodzie grodzieńskim, a mianowicie oprócz centrum obwodowego — w Lidzie, Słonimiu, Nowogródku, Skidlu, Szczuczynie, Oszmianie, Smorgoniach i Mirze, a do końca roku dołączą Wołkowysk i Pograniczny, przejścia graniczne z Polską i Litwą, a niedługo — Mosty i Brzozówka. Sieć poszerza się kosztem ustanowienia nowych stacji bazowych na trasach Mińsk-Grodno i Mińsk-Oszmiana. W następnym roku „Velcom" planuje objąć siecią wszystkie 10-tysięczne miasta republiki i zwiększyć chłonność sieci do miliona osób.

Sieć kompanii zaczęto zakładać w 1999r. i „Velcom" zostaje na pierwszych pozycjach, mimo że w tym roku pojawił się konkurent — MTS.

- *Przewidywanego odejścia abonentów z pojawieniem się drugiej firmy nie mamy* — mówi Robert Dashian. — *Jesteśmy pewni swoich sił, utrzymania pałeczki lidera. Rozumiemy, że musimy starać się o nowacje, żeby to osiągnąć.*

Kompania stawia na młodzież. W centrum „Velcom" w Grodnie pracują absolwenci wyższych uczelni, którzy pokonali konkurencję 7 osób na miejsce. Uroczystość otwarcia poprzedziła akcja w parku miejskim im. Żelibera: rywalizowali tu między sobą zawodnicy na deskorolkach, rolkach, drużyny kolarskie oraz uliczni malarze graffiti.

Centrum „Velcom" zaprasza. Na abonentów, którzy podłączą się do sieci w ciągu miesiąca, czekają prezenty.

Tatiana ZALESKA

WOLNOŚĆ SŁOWA

Dziennikarze za kratami

Od 1 września br. dziennikarze „Pahoni" Mikoła Markiewicz i Paweł Mażejko odbywają karę ograniczenia wolności.

Inspekcja Wykonywania Wyroków Październikowskiego Rejonu Grodna podjęła bezprecedensową decyzję — Markiewicz będzie odbywać karę w Osipowiczach w obwodzie mohylewskim, a Mażejko w Żłobinie w obwodzie homelskim. I to w sytuacji, kiedy 99 proc. osądzonych na ograniczenie wolności odbywa karę w miejscu zamieszkania, a Markiewiczowi, na utrzymaniu którego jest niepełnoletnia córka i chora żona, odbywanie kary w miejscu zamieszkania gwarantowane jest przez ustawodawstwo białoruskie.

„Tak, rzeczywiście w takich wypadkach mamy możliwość prawną pozostawienia osądzonego na karę ograniczenia wolności w miejscu jego zamieszkania, lecz nie jesteśmy do tego zobowiązani" — powiedział **Głosowi**, zastrzegający anonimowość, współpracownik Inspekcji Wykonania Wyroków. Dziennikarze mają własny punkt widzenia na przyczyny podjęcia takiej decyzji przez inspekcję. *„Mówią, że na posiedzeniu Obwodowego Komitetu Wykonawczego przewodniczący Sawczenko powiedział, że ma naszej nogi nie być na Grodzieńszczyźnie. A dla Inspekcji Wykonywania Wyroków słowo kierownika obwodu jest znacznie ważniejsze, niż prawo"* — powiedział **Głosowi** Mikoła Markiewicz.

„W naszym zakładzie każdy osądzony jest resocjalizowany. Znajdziemy mu odpowiednie miejsce pracy, o to się proszę nie martwić. Mamy określony spis zakładów pracy, które potrzebują pracowników. Wszystko co zarobią, będą mieli na własne utrzymanie" — tak określił warunki, w jakich będzie żył Paweł Mażejko kierownik zakładu karnego w Żłobinie Jurij Kuzmicz. Jednak już wiadomo, że nie będzie on mógł pracować jako dziennikarz i nauczyciel. *„Kierownik powiedział mi, że to nie wchodzi w grę i zaproponował mi pracę na tartaku"* — powiedział **Głosowi** Paweł Mażejko.

Andrzej ODLANICKI

SZKOLNICTWO

Protest poskutkował

Konflikt pomiędzy rodzicami a dyrekcją wybuchł w Szkole nr 15 w Grodnie. Decyzją dyrekcji została odwołana nauczycielka 2 „W" klasy Ludmiła Nowik. Z taką decyzją nie pogodzili się rodzice uczniów.

„Chodzi o to, że nauczycielka osiągnęła wiek emerytalny i w związku z tym, na jej miejsce została przyjęta nowa nauczycielka" — tak wytłumaczono tę decyzję w Kuratorium Oświaty Październikowskiego Rejonu Grodna. W ciągu 2 lat w 2 „W" zmieniło się już 6 nauczycieli. 2 września br., od razu po zakończeniu uroczystego apelu z okazji rozpoczęcia roku szkolnego, grupa rodziców poszła do Kuratorium Oświaty. Chcieli apelować do urzędników o cofnięcie niekorzystnej dla ich dzieci decyzji. Nie wysłuchano ich. Swietłana Cygankowa, kierownik Kuratorium Oświaty nawet słyszeć nie chciała o przywróceniu Ludmiły Nowik. Dlatego 3 września br. dzieci z 2 „W" nie poszły na zajęcia.

„Nasze dzieci pokochały tę nauczycielkę, oprócz tego, to bardzo doświadczony pedagog. Swietłana Nowik dużo uwagi poświęcała dzieciom, nikt nie chciał opuszczać szkoły, kiedy ona prowadziła zajęcia" — powiedział **Głosowi** jeden z rodziców uczniów 2 "W". Rodzice zapowiadali, że dzieci nie będą chodzić na zajęcia aż do powrotu nauczycielki. Takiej demonstracji determinacji rodziców i dzieci starczyło na to, żeby problem niezwłocznie został rozwiązany. Kuratorium Oświaty przedłużyło kontrakt z Ludmiłą Nowik.

"Mogę powiedzieć tylko to, że konflikt już został uregulowany. Wszystkie dzieci z 2 "W" przystąpiły do zajęć, które prowadzi Ludmiła Nowik" — powiedział **Głosowi** Siergiej Nowikow, dyrektor Szkoły nr 15.

Andrzej ODLANICKI

Ceny paliw 5 września 2002

AI-76	AI-92	AI-95	Olej napędowy
Stacje koncernu "Biełnieftiechim"			
665 0,30*	830 0,35*	950 0,40*	640 0,27*
Stacje kompanii "LUKOIL"			
645	810	930	630

** cena jest podana w USD, * tr.sp. - transport specjalny*

Kurs walut Banku Narodowego 5.09.2002

USD	LIT	RUR	PLN	EURO
1852,00	532,89	58,58	450,41	1840,24

GOSPODARKA

Walka z nielegalnym biznesem

Zgodnie z projektem, dla osób prawnych i przedsiębiorców indywidualnych, zajmujących się dostawami produktów naftowych, warunkiem wwozu na terytorium Białorusi benzyny i ropy z państw, z którymi zniesiona została kontrola i odprawa celna, będzie wniesienie opłat tranzytowych dla organów skarbowych w rozmiarze ustalonym przez Radę Ministrów. Osoby fizyczne, nie będące przedsiębiorcami indywidualnymi, będą mogły wwieźć benzynę i ropę tylko w objętości 100 litrów ponad to, co znajduje się w bakach samochodów. W czasie przeprowadzonej we wrześniu - październiku zeszłego roku kontroli, organy skarbowe zarejestrowały 240 faktów wwozu rosyjskich produktów naftowych o całkowitej objętości 6.164,1 tys. litrów.

BDG

SĄDOWNICTWO

Kropkę postawił sąd

30 sierpnia br. sąd leninowskiego rejonu Grodna zmienił postanowienie kierownika Rejonowego Oddziału Spraw Wewnętrznych (ROSW) w Brzostowicy podpułkownika Ambrażewicza, który nałożył na trzech grodzieńskich dziennikarzy karę grzywny w wysokości 100 tys. rubli za rzekomo nielegalny wjazd do strefy przygranicznej.

W nocy z 1 na 2 sierpnia br. grodzieńscy dziennikarze Irina Czerniawka z „Białoruskiego Czasu", Andrzej Pisalnik z „Rzeczypospolitej" i Andrzej Poczobut z „Głosu znad Niemna" zostali zatrzymani podczas próby dojechania do wsi Pograniczny, gdzie w tym czasie robotnicy firmy "Grodnapromstroj" na zlecenie władz burzyli pierwszą na Białorusi autokefaliczną cerkiew prawosławną.

Dziennikarze zostali zatrzymani przez pograniczników i, chociaż major Dmitrij Bury po osobistym skontrolowaniu dokumentów nie miał do nich żadnych zastrzeżeń, zostali przekazani wezwanemu patrolowi milicji. *„Było to świadome naruszenie prawa. Ci, którzy kierowali burzeniem cerkwi, chcieli, by odbyło się to w tajemnicy, bez dziennikarzy"* — uważa Irina Czerniawka.

Następnie został sporządzony protokół o rzekomym naruszeniu przez dziennikarzy zasad wjazdu do miejscowości przygranicznej i naczelnik Brzostowickiego ROWS podpułkownik Ambrożewicz ukarał dziennikarzy grzywną. Jednak ostateczną kropkę w tej sprawie postawił sąd leninowskiego rejonu Grodna. Decyzją sędziego Anatolija Prokopika dziennikarze zostali uniewinnieni.

Inf. wł.

AKTUALNOŚCI

PRAWDA O DRAPIEŻNIKACH

Białoruska cenzura uniemożliwiła pokazanie filmu, poświęconego zaginionym w tajemniczych okolicznościach przeciwnikom prezydenta Aleksandra Łukaszenki. — *Widać władze w Mińsku mają nieczyste sumienie* — uważa Paweł Szeriemiet, autor filmu "Dzikie polowanie 2". Film Szeriemieta, dziennikarza białoruskiego, który kilka lat temu wyjechał do Moskwy, pokazał w sobotę rosyjski kanał telewizji publicznej ORT. Datę emisji wybrano nieprzypadkowo — dzień wcześniej 30 lat skończyłby zaginiony w lipcu 2000r. operator tej stacji i współpracownik Szeriemieta Dmitrij Zawadzki. 40-minutowy film był niedostępny dla widzów na Białorusi. Kilka miesięcy temu kierownictwo białoruskiej telewizji postanowiło „uzupełnić" bezpośrednią transmisję pasma ORT własnymi audycjami, co daje możliwość ingerencji w politykę programową. Kierownictwo TV nie ukrywało, że filmu Szeriemieta nie wyemitowano z powodów politycznych — pokaz *„mógłby doprowadzić do podziałów społecznych"*. Zamiast tego białoruskim widzom pokazano film przyrodniczy „Prawda o drapieżnikach".

UKRYTE BEZROBOCIE JEST PIĘCIOKROTNIE WIĘKSZE NIŻ OFICJALNE

Na postawie statystyk, w lipcu było zarejestrowanych 12,3 tys. bezrobotnych. W tym czasie, aż 57 tys. osób było zatrudnionych w niepełnym wymiarze godzin albo przebywało na bezpłatnych urlopach z winy pracodawcy. Według obliczeń, codziennie około 6 tys. osób pozostaje w domu.

NOWE PRZEPISY CELNE

Aleksander Łukaszenko podpisał rozporządzenie o wprowadzeniu zmian w "Regulaminie o porządku przemieszczenia przez osoby fizyczne towarów nie przeznaczonych dla działalności komercyjnej przez granicę Białorusi". Zmniejszona została norma wwozu produkcji akualnie rolnej bez opłaty. Aktualnie stanowi ona 10 kilogramów. Wprowadzona została jedyna taryfa na sprowadzone do kraju samochody. Nowe przepisy zaczęły działać od 20 sierpnia br.

REORGANIZACJA ROLNICTWA W OBWODZIE GRODZIEŃSKIM

Gospodarka rolna musi być zreorganizowana — zapewniają władze obwodu grodzieńskiego. Zgodnie z opinią Władimira Sawczenki, przewodniczącego Obwodowego Komitetu Wykonawczego należy *„uzdrowić system kołchozowo-sowchozowy"*.

1/3 wszystkich gospodarstw rolnych obwodu weszła w nowy rok ze stratami. Dlatego potrzeba reorganizacji gospodarki rolnej jest oczywista. Zgodnie z oswiadczeniem Sawczenki z 231 gospodarstw 27 będą przekształcone.

Do 2005r. planowane jest zreformowanie 205 kołchozów i sowchozów. Kołchozy będą przekształcane w kooperatywy, gospodarki unitarne i spółki akcyjne.

GW/RADIO RACJA/AO

Grodzieńska Golgota

Pamięć o ofiarach totalitaryzmu wciąż żywa

ciąg dalszy ze str. 1

Dzisiaj staraniami Stowarzyszenia Grodnian im. Elizy Orzeszkowej i Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa poznaliśmy nazwiska niektórych z ofiar. *„Chcę od razu zaznaczyć, że nie są to wszystkie nazwiska poległych tu ludzi, lecz tylko te, które zdołano ustalić po latach żmudnych poszukiwań"* — powiedział **Głosowi** Stanisław Mikke, wiceprzewodniczący Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

1 września br. setki ludzi przyszli aby oddać hołd poległym. W uroczystościach udział wzięli: ks. bp Aleksander Kaszkiewicz, ordynariusz diecezji grodzieńskiej, ks. bp Antoni Dziemianko, Stanisław Mikke, wiceprzewodniczący Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, Renisław Walter, po. Konsula Generalnego RP w Grodnie, Tadeusz Kruczkowski, prezes Związku Polaków na Białorusi, przedstawiciele Stowarzyszenia Grodnian im. Elizy Orzeszkowej oraz liczni mieszkańcy okolicznych wsi.

Właśnie w Fortach pod Naumowiczami zginęła błogosławiona Marianna Biernacka, która oddała swoje życie za brzemienną synową. *"Jak Marianna zdobyła się na taką odwagę i moc ducha? Ze swojej głębokiej wiary i codziennej pobożności... Jest to szczególny przykład miłości bliźniego"* — powiedział ks. bp Antoni Dziemianko.

- Jakże trudno obecnie objąć wyobraźnią, zrozumieć to okrucieństwo. Starannie przemyślane, sprawnie zorganizowane. Okrucieństwo człowieka wobec drugiego człowieka. Ale przecież ta zbrodnia w Naumowiczach, tak jak i mordy na polskiej inteligencji w innych miejscach Polski, była nie tylko śmiertelnym ciosem w człowieka, w ludzi. Te ciosy miały zadać śmierć narodowi. Świadomie i z rozmysłem uderzano w serce i umysł naszej Ojczyzny, w tych, którzy byli solą tej ziemi — powiedział Stanisław Mikke.

Ksiądz biskup Aleksander Kaszkiewicz i Jadwiga Gierdewicz podczas uroczystości

© J. WANIUKIEWICZ

Na uroczystości byli obecni również Jadwiga Gierdewicz i Hipolit Czerniawski, osoby staraniami których w 1990r. na miejscu kaźni powstał krzyż. *"Pod koniec rządów komunistycznych nastała chwila łaskawsza, ucisk nieco zelżał. Dopuszczone zostały pewne ulgi, głównie w zakresie życia religijnego i kulturalnego. W tej sytuacji odważyłam się podjąć starania o wzniesienie pomnika — krzyża w hołdzie pomordowanym... Dzięki energii i zaradności Tadeusza Malewicza uzyskano pozwolenie władz"* — wspomina Jadwiga Gierdewicz.

Lata mijają, a Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa wciąż ma jeszcze bardzo dużo pracy na Grodzieńszczyźnie. Tysiące ofiar totalitaryzmu czekają na upamiętnienie swej bezwinnej śmierci. *'Planów mamy naprawdę dużo i na pewno w ramach swoich możliwości będziemy je realizować"* — zapewnił Stanisław Mikke.

Andrzej ODLANICKI

Mówią swiadkowie...

Niedaleko wsi Naumowicze jest miejsce, gdzie rozstrzelano i pogrzebano w czasie okupacji niemieckiej ponad 3 tys. Polaków. To miejsce znajduje się przy szosie, tzw. Forty w Naumowiczach.

W latach 1942-1944 Niemcy codziennie przywozili z więzienia w Grodnie ludzi do kopania rowów. Potem, jak rów już był gotów, przywożono nad ranem więźniów z tegoż więzienia i rozstrzeliwano. Pamiętne pozostały 2 masowe egzekucje, w połowie października 1942r. i w lipcu 1943r. Wtedy rozstrzelano dużo przedstawicieli inteligencji polskiej, nauczycieli, lekarzy, 3 księży, naukowców. Słychać było straszne krzyki, płacz, modlitwę. Tych ludzi stawiali nad rowem, rozlegały się strzały i wszystko milkło. Zabici padali do rowu. Zwłoki ściągano na kupy i przesypywano chlorkiem, ażeby nie było smrodu i epidemii. Z wierzchu zwłoki trochę przysypywali ziemią. Ratować ich nie było żadnej możliwości, wszędzie byli Niemcy. Na drodze, która znajdowała się obok, zawczasu zatrzymywano ruch. Wszystko było otoczone i teren był bardzo strzeżony.

Za każdego zabitego Niemca faszyści zabijali po 100 przedstawicieli inteligencji, a później zaczęli zabijać po 5-10 osób.

W 1944r. odchodząc, aby zatarć ślady zbrodni, Niemcy ściągali zwłoki do kupy, oblewali benzyną i palili. Daleko było słychać straszny smród palących się ciał.

To, co wtedy robili Niemcy, było prawdziwym bestialstwem. O tym opowiedział Stanisław Tawrel urodzony w 1909r., mieszkaniec wsi Naumowicze.

Jadwiga GIERDEWICZ

Z LISTÓW CZYTELNIKÓW

Polonijne lato - Koszalin 2002

Brześć

W dniach 17-27 lipca br. Polski Chór Akademicki „Zgoda", który działa przy Miejskim Oddziale ZPB w Brześciu uczestniczył w XI Światowych Spotkaniach Chórów Polonijnych, zorganizowanych w ramach "Polonijnego lata — Koszalin 2002". Dla chóru, który dopiero zaczyna stawiać pierwsze kroki w karierze artystycznej, było to bardzo ważnym wydarzeniem.

Światowe Spotkania Chórów Polonijnych — wielkie i radosne święto polskiej piosenki chóralnej połączone z zajęciami dydaktycznymi — organizowane jest corocznie od 11 lat przez Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" w Koszalinie. W tegorocznych spotkaniach uczestniczyło 9 polskich zespołów z Białorusi, Litwy, Łotwy i Ukrainy.

Prezesem Oddziału „Wspólnota Polska" w Koszalinie jest zacna i bardzo serdeczna Gabriela Cwojdzińska (w roku 1990 senator RP, współzałożyciel Stowarzyszenia „Wspólnota Polska"). To jej przede wszystkim zawdzięczamy możliwość spotkań Polaków z całego świata.

Biorąc pod uwagę staż artystyczny, zespół chóralny „Zgoda" był najmłodszy z uczestników spotkania. Nasz chór powstał w 2000r. przy Oddziale Miejskim ZPB w Brześciu. W repertuarze chóru są klasyczne pieśni chóralne kompozytorów polskich, pieśni religijne, patriotyczne oraz lubiane piosenki ludowe. Kierowniczką zespołu jest Tatiana Ponomarenko.

Organizatorzy spotkania zaproponowali uczestnikom bogaty program. Najpierw odbyły się próby chórów, prawie codziennie znakomici dyrygenci, profesorowie PAM (Państwowych Akademii Muzycznych) Violetta Bielecka i Przemysław Pałka przygotowywali chóry do występów na koncercie galowym. Wyjeżdżaliśmy również z koncertami do miast i gmin ziemi koszalińskiej. Również braliśmy udział w tradycyjnej mszy św. za Ojczyznę i rodaków na świecie, pielgrzymce do Sanktuarium Maryjnego na Chełmskiej Górze. Dla uczestników spotkania zorganizowane również były spotkania z przedstawicielami władz miejskich, wyjazdy nad morze oraz imprezy relaksowe.

Chór „Zgoda" śpiewał dla wczasowiczów w Ustroniu Morskim, miał występ w kościele Mariackim w Darłowie, odwiedzał pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej w Parsowie. Wszędzie chór był witany bardzo serdecznie, spotykał wyłącznie miłych i życzliwych ludzi.

Podczas XI Światowego Spotkania w Koszalinie spotkaliśmy byłych mieszkańców Brześcia. Chcieliśmy bardzo serdecznie podziękować Wandzie Kłuniejko i jej córce, Violetcie Papie. Dziękujemy za prezent — bardzo potrzebną rzecz — kamerton. Dziękujemy również Jadwidze Kulikowskiej-Grajeckiej, poetce ze Szczecina, która specjalnie przyjechała do Koszalina, aby spotkać mieszkańców Brześcia.

Jana ZARZECKA

Lida

Gdy dyrektor Domu Polskiego w Lidzie Izabela Tyrkin powiedziała, że jesteśmy zaproszeni na „Polonijne lato" do Koszalina, to jednocześnie z wielką radością ogarnął nas strach, że nie dorównamy poziomem artystycznym tak znaczącej imprezie.

Szczęśliwie dotarliśmy do Koszalina, gdzie nas uroczyście powitali przy pomniku Więzi Polonii z Macierzą przedstawiciele władz miasta oraz „Wspólnoty Polskiej". Zostaliśmy zakwaterowani w bursie.

Podczas pobytu w Koszalinie odczuwaliśmy braterską więź z Polakami z innych państw, którzy też przyjechali do tego miasta, oraz z mieszkańcami Koszalina. Odwiedziliśmy gminę Białogardę, gdzie zostaliśmy bardzo gościnnie przyjęci przez rodaków. Zwiedziliśmy więzienie i Dom Pomocy Społecznej, gdzie wystąpiliśmy z koncertem. Wspaniała atmosfera, którą stworzyli organizatorzy „Polonijnego lata" dodała nam otuchy i odwagi, poczuliśmy się swoimi wśród swoich. Mamy nadzieję, że nasze występy podobały się publiczności i gospodarzom imprezy. Nie jesteśmy już młodzi, nie mamy wykształcenia muzycznego, ale lubimy polskie piosenki, lubimy śpiewać. Na wspólnych próbach i koncertach nauczyliśmy się robić to jeszcze lepiej, nauczyliśmy się nowych piosenek. Mieliśmy wspaniałych, rozumiejących nas, kresowiaków, dyrygentów: Przemysława Pałkę, Elżbietę Wtarkowską, Violettę Bielecką.

Pobyt w Koszalinie dodał nam sił, młodości, wiary. Z nowym zapałem i siłami pragniemy śpiewać polskie piosenki dla rodaków w Domu Polskim i na terenie rejonu, na Festiwalach Kultury Polskiej. Marzymy o powtórnym zaproszeniu naszych zespołów do Koszalina.

Kierownicy zespołów „Memoria" Andrzej SZTRO i „Sybirak" Danuta CICHANOWICZ oraz ZG Oddziału ZPB w Lidzie

ZABŁOĆ

Wakacje z Bogiem

Wąska droga wiedzie z Elbląga do ośrodka „Betania", który się znajduje w przepięknym lesie wśród starych drzew i zawsze rozbrzmiewa melodyjnym śpiewem ptaków. Wydaje się, że gałęzie nie chcą wpuszczać nasz duży autokar w serce swego lasu. Ale za kilka minut wjeżdżamy na podwórko, gdzie czekają na nas i witają z radością, przyjmują jak najdroższych gości. Na drzwiach dużymi literami napisane są nazwy miast i wsi - Zabłoć, Werenowo, Iwie, Trokiele, Bieniakonie — i serce się ściska, bo jesteśmy tak daleko od naszych domów, rodziców i jeszcze w ciągu dziesięciu dni nie zobaczymy się z nimi, może tylko we śnie. Ale szybko ta tęsknota mija i znów jesteśmy radośni i uśmiechnięci, bo mamy szczęście przeżyć te dni z Bogiem, zapoznać się z Polską i z Polakami, porozmawiać po polsku, zastanowić się nad swoim życiem — przyjechaliśmy przecież na rekolekcje młodzieżowe, które prowadził ksiądz bp Józef Wysocki razem z animatorami z Polski. Niewielu z nas na początku rozumiało, co to znaczy — przeżyć rekolekcje, ale po pierwszym dniu każdy włączył się w modlitwę i zauważył, że coś w nas się zmienia. A przeżyliśmy w „Betanii" naprawdę wiele: cudowne katechezy, szczere rozmowy w małych grupach i czytanie Pisma Świętego, Namiot Spotkania każdego wieczoru, spowiedź, przyjęcie Krzyża Papieskiego, bierzmowanie. To są tylko najważniejsze momenty, a ile było po prostu miłych rozmów z przyjaciółmi z Polski, modlitwy osobiste w ciszy w kapliczce. Tylko zaczęliśmy żyć tym rytmem, jak już musieliśmy pisać świadectwa i zbierać się na Agapę (na ostatnią wspólną kolację). Pan Bóg dokonał w nas dużo zmian. Okazało się, że inaczej patrzymy na problemy, że nasza pozycja życiowa jest inna. Rozumiemy, że nie będzie nam łatwo zachować ten płomień wiary, ale z Panem Bogiem wytrwamy.

Ola FIRYNOWICZ

Pobyt w Rokitnie

Od 29 lipca do 13 sierpnia br. grupa dzieci z Białorusi, w tym 6 osób z Zabłocia w rejonie werenowskim, odpoczywała w Rokitnie. Jest to nieduża miejscowość przy autostradzie Poznań — Gorzów Wielkopolski. W Polsce i na całym świecie jest znana z Sanktuarium MB Rokitniańskiej Cierpliwie Słuchającej i pięknej bazyliki.

Dla nas i polskich dzieci w Domu Rekolekcyjnym otworzyła swe drzwi Oaza Katolicka. Codziennie uczestniczyliśmy w modlitwie porannej, mszy św., apelu. Uczyliśmy się piosenek religijnych i katechizmu. Ale mieliśmy czas również na różne gry i zabawy na świeżym powietrzu oraz wycieczki. Ogólnie nasz pobyt był bardzo ciekawy i przyniósł nam dużo korzyści. Odkryliśmy dla siebie nowe tajniki wiary, mieliśmy możliwość modlitwy w bazylice i licznych kaplicach.

W Poznaniu i Gorzowie zwiedziliśmy liczne katedry, kościoły, miejsce spotkań wiernych z Ojcem Świętym, uczestniczyliśmy we mszach św. Nasze wycieczki nie były ograniczone jedynie obiektami sakralnymi, zwiedziliśmy ZOO, Muzeum Instrumentów Muzycznych w Poznaniu oraz pałac w Kurniku.

Podczas naszego pobytu opiekowali się nami prezes Oddziału „Wspólnota Polska" w Gorzowie Wielkopolskim Zdzisław Czubakowski, ks. pr. Tadeusz Kondracki oraz ks. Józef, oprócz tego moderator ks. Leszek Cioch i siostry zakonne. Jesteśmy im bardzo wdzięczni. Odjeżdżając, mieliśmy mieszane uczucia: radość z szybkiego spotkania z bliskimi, ale i smutek z powodu rozstawania się z piękną Polską i nowymi przyjaciółmi.

Za ten czas, spędzony w tym świętym miejscu, serdecznie dziękujemy wszystkim ze "Wspólnoty Polskiej" w Gorzowie Wielkopolskim na czele ze Zdzisławem Czubakowskim, wszystkim pracownikom Oazy Katolickiej w Rokitnie na czele z ks. pr. Tadeuszem Kondrackim oraz prezesowi ZPB Tadeuszowi Kruczkowskiemu, wiceprezesowi Józefowi Porzeckiemu, miłym paniom z Działu Oświaty ZPB Anżelice Borys i Renacie Dziemiańczuk, prezesowi Oddziału ZPB w Zabłociu Piotrowi Kuzmiczowi. Niech dobry Bóg wynagrodzi ich wszystkich!

Olga KROCHMALCZYK

Pod skrzydłem pokoju

V Międzynarodowe Młodzieżowe Warsztaty Polskiego Chóru Pokoju

Chór Pokoju po koncercie na Zamku Trockim

Po raz piąty w dniach 15.08-02.09.2002r. w Białymstoku odbyły się Międzynarodowe Warsztaty Polskiego Chóru Pokoju.

Na zaproszenie Stowarzyszenia Miłośników Muzyki Chóralnej „Cantica Cantamus" oraz Podlaskiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" w br. zjechało się do Białegostoku ponad 40 młodych Polaków z Białorusi, Czech, Ukrainy, Litwy i Polski.

W ciągu dwutygodniowej pracy zespół pod dyrekcją prof. Violetty Bieleckiej oraz Macieja Banacha opanował rozmaity i bardzo ciekawy program, składający się tak z klasycznych dzieł Fryderyka Chopina i Stanisława Moniuszki, jak i z utworów współczesnych kompozytorów polskich: Norberta Blachy, Wojciecha Kilara, Macieja Banacha, Mirosława Gałęskiego, Juliusza Łuciuka. Głównym wyzwaniem umiejętnościom młodych artystów było wykonanie III Litanii Ostrobramskiej Stanisława Moniuszki.

Organizatorzy tegorocznej edycji przygotowali chórowi bardzo ciekawą trasę koncertową, przebiegającą przez Litwę i Polskę. Bardzo ciepło był przyjmowany chór w Solecznikach, Druskiennikach, Landwarowie. Nie tylko publiczności, ale również chórzystom wiele wspaniałych przeżyć dostarczyły koncerty w kościele św. Teresy (Ostrej Bramie) i w Domu Polskim w Wilnie. Jednak główną atrakcją tygodniowego pobytu na Litwie były starodawne i bogate w historię Troki. Właśnie tutaj, nad brzegami cudnych, turkusowych w sierpniu jezior, w pobliżu słynnego zamku mieszkał i pracował nad swoim programem Polski Chór Pokoju. Byliśmy zauroczeni pięknem przyrody tego zakątku Litwy i życzliwością ludzi. Pod gotyckimi sklepieniami i w niesamowitej akustyce Sali Rycerskiej Zamku Trockiego odbyliśmy jeden z najlepszych naszych koncertów.

Po powrocie do Polski chór występował przed mieszkańcami Łap, Sokółki, Czarnej Białostockiej. Równolegle z koncertami trwała praca nad wykonaniem programu razem z orkiestrą symfoniczną. 30 sierpnia odnieśliśmy sukces na scenie Filharmonii Białostockiej. W kulminacji koncertu w wykonaniu chóru, solistów i orkiestry publiczność usłyszała III Litanię Ostrobramską Moniuszki. Na bis został wykonany Hymn III Tysiąclecia Mirosława Gałęskiego.

Zakończenie V Warsztatów Polskiego Chóru Pokoju tradycyjnie odbyło się w rocznicę rozpoczęcia II wojny światowej. „Modlitwą o pokój" Norberta Blachy zaczęliśmy swój występ 1 września na Cmentarzu Miejskim przed mieszkańcami Białegostoku. Łącząc się w żałobie z naszą Ojczyzną, schylaliśmy głowy przed poległymi żołnierzami 1939r., jak wszyscy zgromadzeni w ten wieczór kombatanci, harcerze, przedstawiciele władz i prości obywatele oddawaliśmy hołd odwadze, patriotyzmowi i męstwu obrońców niezależności i wolności Polski. Pełni brzmienia w ten czas nabierały nie tylko nasze głosy, ale i idea, która połączyła nas w Polskim Chórze Pokoju.

Oksana GOŁOMBOWSKA

NIEŚWIEŻ

Zjednoczyła nas Polska

Na zaproszenie miasta bliźniaczego wzięliśmy udział w europejskim spotkaniu młodzieży jako przedstawiciele Rejonowego Oddziału ZPB w Nieświeży.

Ciepło spotkał nas dyrektor gimnazjum puławskiego Robert Och. Polacy z Puław, Ukraińcy z Bojarki, Niemcy ze Sztendala wraz z nami spędzili tu cudowne dziesięć dni.

Wszystkie delegacje były zaproszone na spotkanie z burmistrzem Zbigniewem Słomką, który przywitał nas na swej ziemi i życzył nam miłego wypoczynku.

Codziennie dla nas organizowano różne przedsięwzięcia: wycieczki w celu zapoznania się z historią Polski, tradycjami jej narodu, życiem młodzieży, dyskusje o życiu młodzieży w różnych krajach świata i ich problemach, imprezy sportowe, kąpiele w basenie, dyskoteki. To wszystko nas zbliżało.

Gościnnie spotkał nas Kazimierz Dolny. Kamienne wąskie uliczki odprowadziły nas do średniowiecznej baszty, z której zobaczyliśmy cudowne krajobrazy. Wszyscy byliśmy pod wrażeniem obejrzanej panoramy. Na zawsze w naszej pamięci pozostaną brzegi cudownej Wisły. Tą piękność obserwowaliśmy, pływając starożytnym statkiem „Wiking".

Szczególne wrażenia pozostawiła stolica Polski — Warszawa. Po pierwsze obejrzeliśmy współczesne europejskie miasto z szerokimi ulicami, zielonymi alejami i nowymi budynkami, po drugie — Starówkę — wielki szlak królewski. Zobaczyliśmy, z jaką miłością Polacy pielęgnują swoją przeszłość. Oprócz tego było dużo ciekawych i niezapomnianych spotkań i wycieczek. Aby bliżej poznać kulturę i codzienność każdego kraju uczestnicy zjazdu musieli przeprowadzić swój wieczór, na którym śpiewali piosenki, przedstawiali tańce narodowe, żartowali, przeprowadzali gry sportowe, w których nie było zwycięzców.

Choć mieszkamy w różnych krajach, jednoczy nas młodość, gorące serca i przyjacielskie uśmiechy.

Jednak dziesięć dni minęły bardzo szybko. Żegnając się wymieniliśmy się adresami i mamy nadzieję, że to nie ostatnie nasze spotkanie.

Natalia NIKOMKINA

PIŃSK

Cudowny wyjazd

Stały się już dobrą tradycją wyjazdy polskich dzieci z Pińska do Polski. Nie było wyjątkiem tegoroczne lato. I chociaż minął miesiąc od wyjazdu, dzieci z zachwytem wspominają swój pobyt w Polsce.

Dzieciaki m.in. zwiedziły Częstochowę, gdzie zobaczyły cudowny obraz Matki Bożej. Spotkały się z Polakami z Niemiec, z którymi zaprzyjaźniły się w ubiegłym roku. Zwiedziły również Ojców, gdzie niektórzy po raz pierwszy zobaczyły prawdziwe pieczary i skały.

Młodzi pińczanie zwiedzili również Tarnów, gdzie pływali w basenie. Zachwytowi dzieciaków nie było końca. Organizatorzy pobytu nie zapomnieli o dyskotekach, spotkaniach i wieczorach towarzyskich. Dzieciaki mają więc co wspominać i marzą o następnym wyjeździe do Polski.

Wyrażamy swoje podziękowanie Konsulowi Generalnemu RP w Brześciu Romualdowi Kunatowi oraz „Wspólnocie Polskiej" za pomoc z zorganizowaniu tak wspaniałej wycieczki.

Szczególne podziękowania prezes Oddziału ZPB w Pińsku Krystynie Kalinowskiej, bez której na pewno nie udałoby się tak wspaniale wypocząć.

Swietłana POBIEDZIŃSKA

LIDA

Spotkanie z papieżem

Niedawno odbyła się wielka uroczystość w Polsce - przyjazd Jana Pawła II do Krakowa. Ponad 2 miliony osób zebrało się na Błoniach, żeby wziąć udział w uroczystej mszy św. W tej uroczystości wzięłyśmy udział również my, nauczycielki języka polskiego z Lidy.

Kilka dni, które spędziłyśmy w Warszawie, były przepełnione różnorodnymi wycieczkami, spotkaniami z nowymi ludźmi. Polski poeta napisał:

Wszyscy kochamy Warszawę.

Każdy jej kamień, drzewo, dom.

Z pewnością można powiedzieć, że za czas, spędzony w stolicy Polski zobaczyłyśmy i pokochałyśmy jeżeli nie każdy jej kont, to chociażby najpiękniejsze jej miejsca: park w Łazienkach i pomnik Chopina, Dom Kultury, Zamek Królewski, nowoczesny budynek biblioteki studenckiej, na dachu którego znajduje się kwitnący ogród.

Dotknąć historii i kultury Polski pomogło nam zwiedzenie zamków w Wilanowie i Nieborowie, Domu Chopina w Żelazowej Woli. Niezapomniane wrażenia pozostawiło spotkanie z Janem Pawłem II w Krakowie. Przerastała nas ta atmosfera jedności duchowej, która panowała podczas mszy św. na Błoniach. Nie patrząc na wiek i narodowości, wszyscy rozumieli słowa o miłosierdziu i pokoju, które głosił Ojciec Święty. Nie na próżno nazywają go „głoszący sprawiedliwość". Jan Paweł II nawoływał, aby bogaci dzielili z biednymi, którzy nie ze swojej winy nic nie mają. Głosił prawdę o Chrystusie, który jest „bogaty miłosierdziem". Na pewno, jeżeliby słowa papieża dotarły do każdego serca, w świecie nie byłoby tyle nienawiści i zła, a panowałby pokój i zgoda.

Nauczycielki języka polskiego w Lidzie T. KRUKOWICZ i N. WIŚNIEWSKA

GRODNO

Lato, wakacje...

Słońce i morze wspaniale dopełniają wypoczynek. Lato dla każdego dziecka jest czasem na wypoczynek, z którym wiążą dużo marzeń i oczekiwań. Każde marzenie dzieci powinno się spełniać.

31 osobowa grupa dzieci z Grodna miała szczęście. Dzięki Stowarzyszeniu Przyjaciół Ziemi Grodzieńskiej i Wileńskiej grupa dzieci wyjechała na wypoczynek nad Morze Bałtyckie do Gdyni.

Organizatorzy zadbali o to, żeby dzieci nie nudziły się. Zorganizowano wycieczki do Gdyni, Gdańska, Sopotu, gdzie dzieci nie tylko podziwiały piękno zabytków Trójmiasta, ale również zapoznały się z jego historią, wyczuły duch różnych epok i zobaczyły w jakiej harmonii współistnieją zabytki z różnych okresów.

Stare Miasto w Gdańsku, okręt wojenny „Błyskawica", żaglowiec „Dar Pomorza", Kamienna Góra, molo, wszystko to zostawiło niesamowite wrażenia i radość. W każdym kraju są miejsca, związane z tragedią ludzkości. W Polsce jednym z takich miejsc jest Westerplatte, odwiedzając które dzieci złożyły hołd poległym w jego obronie i w obronie całego świata, ponieważ jest to miejsce, gdzie rozpoczęła się II wojna światowa.

Minęły czasy wojny, ale ktoś musi czuwać nad tym, żeby nie powróciły. Właśnie taką funkcję na morzu pełni współczesna Marynarka Wojenna RP. W jej potędze dzieci przekonały się podczas zwiedzania portu wojennego: okręty wojenne (m.in. okręt „Warszawa") i łódź podwodną „Dzik". Atrakcją dla dzieci było zwiedzanie Komisariatu Policji i Straży Pożarnej. Gospodarze zadbali o to, aby dzieci nie tylko poznały warunki i charakter ich pracy, ale również urządziły dobrą zabawę. Dwa tygodnie minęły w mgnieniu oka. Wyjazd do domu był przepełniony radością i smutkiem.

Wypoczęte i pełne wdzięczności wszystkim organizatorom dzieci wróciły do domu.

Halina MATUKIEWICZ
Anna KOZŁOWSKA

HOŻA

Jak szybko mijają chwile...

Dopiero przyjechaliśmy, a już czas się żegnać. Pobyt tu w Hoży to sama radość. Gościnność i wielkie serca mieszkańców, wspaniała przyroda, czyste powietrze to nie może być zapomniane.

Poznaliśmy tu wspaniałych ludzi. Pierwsza osoba, która tak serdecznie zajęła się nami, to Swietlana Kuryłowicz. To dzięki niej nasze dzieci ze Szczecinka mogły tak wypocząć w gościnnych hożowskich domach u państwa Milków, Pawłowskich, Jurewiczów, Klimowiczów, Garańców, Gałowaczów i Kurłowiczów.

Historię Hoży poznaliśmy nie tylko z opowiadań, ale i osobiście. Byliśmy nad Niemnem, w miejscu, gdzie stał pierwszy kościół, spotkaliśmy się z ks. Antonim Samiłą. Następnym przeżyciem było spotkanie z Felicją Lebiedź. Recytowała nam swoje wiersze, śpiewała piosenki, do czego dołączyliśmy się również. Wspólnie z młodzieżą hożowską byliśmy w Bohatyrowiczach. Smażyliśmy kiełbaski, jedliśmy słodycze, śpiewaliśmy piosenki. Byliśmy w Grodnie i podziwialiśmy wspaniałe zabytki. Jednak najbardziej zapamiętaliśmy grób Elizy Orzeszkowej, jej domek i pomnik.

Wykorzystywaliśmy każdą wolną chwilę na plażowanie. Dzieci nawiązały kontakt z koleżankami i kolegami z Hoży. Wspólnie bawiliśmy się nie tylko na boisku, ale i na dyskotekach czy przy ognisku.

Opaleni, wypoczęci i z załamanymi sercami wracamy do Szczecinka. Nie zapomnimy wspaniałych i gościnnych ludzi.

wdzięczne dzieci ze Szczecinka wraz z opiekunami Mieczysławem BERCIEM, Krystyną MYSŁOWSKĄ i Ewą MŁYNSKĄ

Wyrazy szczerego żalu i współczucia rodzinie i bliskim **Ireny KARPUĆ** z powodu śmierci

†

MATKI

składa Zarząd Oddziału ZPB w Porzeczu

Wyrazy szczerego żalu i współczucia mężowi, dzieciom, wnukom oraz wszystkim krewnym z powodu śmierci

†

śp. Stefanii WIERZBICKIEJ

składa Oddział ZPB w Jeziorach

Wyrazy szczerego żalu i współczucia rodzinie i bliskim z powodu śmierci

†

śp. Włodzimierza LEBIEDZIEWICZA

składa Oddział ZPB w Zabłociu

Wyrazy szczerego żalu i współczucia rodzinie i bliskim z powodu śmierci

†

śp. Edmunda WELEŻYŃSKIEGO

składa Zarząd Oddziału ZPB w Porzeczu

Poniedziałek 9.09.2002

БТ

07.00 Новости.
07.15 Е.Весник и О.Аросева в музыкальной комедии „Трембита" (Свердловская к/с).
08.45 Юмористический сериал „Возможно, они сошли с ума"
09.00 Новости.
09.15 „БРИГАДА". Сериал (Международный Французский Канал).
10.05 Арсенал. Программа об армии.
10.45 Телебарометр. Прогноз погоды.
11.00 „Неукротимая Хильда". Сериал (Бразилия).
12.00 Новости.
12.20 „На перекрестках Европы". Национальный телефестиваль песни.
13.05 Л.Борисов в трагикомедии по мотивам повести А.Н.Толстого „Приключения графа Невзорова" („Мосфильм").
14.20 Телевизионный Дом кино. Международный кинофестиваль России, Украины и Беларуси „Бригантина" (г.Бердянск).
15.00 Новости.
15.20 Волшебная шкатулка „Союзмультфильма". „Калиф-аист", „Сказка сказок".
16.10 Приключенческий сериал „Гонки на выживание" (Германия).
17.00 „БРИГАДА". Сериал (Международный Французский Канал).
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 С.Увер и Д.Лав-Хьюит в комедийной мелодраме „Сердцеедки" (США).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.40 „Неукротимая Хильда". Сериал (Бразилия).
22.40 Стадион.
23.05 Новости.
23.30 Сериал „Идеальная пара"

ОНТ

08.00 Телеканал „Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 „Семейные узы". Сериал.
10.00 Звезды большого хоккея на „Поле чудес".
10.55 Непутевые заметки с Дм.Крыловым.
11.15 Детский сериал „Твинисы" до 11.40.
14.45 „Смак".
15.05 Джет Ли в боевике „Поцелуй дракона" (2001 г.).
16.40 Приключенческий фильм „Шельма".
17.50 Вечерние новости.
18.10 „Большая стирка" с Андреем Малаховым: Открытие сезона.
19.05 Жди меня.
20.00 Время.
20.30 ОНТ представляет: „Наши новости".
21.00 Многосерийный фильм „Остановка по требованию-2".
22.05 Многосерийный фильм „Убойная сила: Предел прочности".
23.10 Игорь Шавлак в детективе „Крутые. Дело N 1: Смертельная схватка". 1-я серия.
00.00 Ночное „Время".
00.30 Ночной триллер „Темная гавань".

РТР

17.50 Сериал „Воровка. Счастье напрокат".
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.00, 22.20 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Сериал „Каменская-2".
21.05 Сериал „Закон".
22.35 „Оружие России. Под Андреевским флагом". Документальный сериал.
23.30 Синемания.

Культура

17.30, 23.00 Новости культуры.
17.45 „Наедине с Петром Великим".
18.15 „В мире басен". Мультфильм.
18.25 „Черешневый лес". Международный музыкальный фестиваль.
19.00 „Чума на оба ваши дома". Спектакль.
22.00 Вести.
22.15 „XX век. Избранное".
23.25 „Ночной полет". Ведущий Андрей Максимов.

НТВ

09.00 Сегодня утром.
09.20 Погода на завтра.
09.25 „Намедни" с Леонидом Парфеновым.
11.00, 15.00, 16.00, 17.00 Сегодня.
11.05 Криминал.
14.40 „Принцип домино".
16.10 Сериал „Улицы разбитых фонарей". „Добрая память".
17.25 Хроника черного сентября. Дело I 103.
18.00 „Сегодня" с Татьяной Митковой.
18.35, 22.40 Сериал „Ключи от смерти".
19.45 „День рождения Буржуя-2". 11-я серия.
21.00 Сегодня вечером.
21.35 Сериал „Улицы разбитых фонарей". „Он один из нас".

Гродно

17.00 Новости
17.15 Леснічёвка Котофея
17.35 „Поздравляем Вас" канал „Культура"
19.00 Новости
19.15 День за днём
19.35 Детский экран
19.50 „Поздравляем Вас"
20.00 Время спорта
20.20 „Ищите женщину" Худ. фильм

Wtorek 10.09.2002

БТ

Техническая профилактика до 15.00
15.00 Новости.
15.20 „Бельфегор". Мультсериал (Международный Французский Канал). 1-я серия.
15.45 „Остров Бабочка". Сериал для детей (Австралия).
16.10 Приключенческий сериал „Гонки на выживание" (Германия).
17.00 „БРИГАДА". Сериал (Международный Французский Канал).
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 Наше наследие. „Полоцкие святыни".
18.50 „Красная Венеция". Худ.фильм (Международный Французский Канал).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.40 Л.Чурсина и Е.Сидихин в мелодраме „Графиня" (Россия).
23.05 Спорт-курьер.
23.20 Новости.
23.40 Сериал „Идеальная пара" (Россия). Заключительная серия.

ОНТ

08.00 Телеканал „Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 Жди меня (с сурдопереводом).
10.05 Премьера сериала „Дочь Магараджи".
10.55 Сериал „Убойная служба".
11.15 Что да как.
11.35 Дисней-клуб: „Переменка" до 12.00.
15.20 Документальный сериал „Дикие штучки".
15.45 Возвращение Коломбо. Детектив „Последний салют командору".
17.20 „С лёгким паром!" В гостях у Михаила Евдокимова.
17.50 Вечерние новости.
18.10 „Большая стирка" с Андреем Малаховым.
19.05 „Семейные узы". Сериал.
20.00 Время.
20.30 ОНТ представляет: „Наши новости".
21.00 Многосерийный фильм „Остановка по требованию-2".
22.05 Многосерийный фильм „Убойная сила: Предел прочности".
23.10 Игорь Шавлак в детективе „Крутые. Дело N 1: Смертельная схватка". 2-я серия.
00.00 Ночное „Время".
00.30 Уэсли Снайпс в детективе „Точка кипения"

РТР

07.45, 19.55 Сериал „Каменская-2".
08.50 „Два рояля".
09.50 Вести. Дежурная часть.
10.00, 19.00, 22.20 Вести.
17.50 Сериал „Воровка. Счастье напрокат".
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.35 Вести - Москва.
21.05 Сериал „Закон".
22.35 „Закрытое небо". Документальный фильм (BBC).
23.30 Фильм „Воздушные террористы" (США). 2001 г.

Культура

14.40 „Раз, два - горе не беда!" Художественный фильм.
16.05 „Третьяковка - дар бесценный!" Передача 1-я.
16.35 „Россия, которую мы сохранили". Док. фильм.
17.30, 23.00 Новости культуры.
17.55, 19.40 П.И.Чайковский. Балет „Лебединое озеро".
19.10 „Профессия - дирижер".
20.50 „Что делать?".
21.45 Поет Нани Брегвадзе.
22.00 Вести.
22.15 „Экология литературы".
23.25 „Ночной полет".

НТВ

09.00 Сегодня утром.
10.00, 11.00, 15.00, 16.00, 17.00 Сегодня.
09.20 Погода на завтра.
09.25 „Очная ставка". „Жизнь после смерти".
10.05 „Внимание. Розыск!" „Убит при обыске".
14.40 „Вещие сны". Ток-шоу „Принцип домино".
16.05 Сериал „Улицы разбитых фонарей". „Он один из нас".
17.20 Документальная драма „Преступление и наказание".
18.00 „Сегодня" с Татьяной Митковой.
18.35, 22.40 Сериал „Ключи от смерти".
19.45 „День рождения Буржуя-2". 12-я серия.
21.00 Сегодня вечером.
21.35 Сериал „Улицы разбитых фонарей". „Сорок лет до возмездия".

Гродно

17.00 Новости
17.15 Время спорта
17.35 „Поздравляем Вас !" канал „Культура"
19.10 Новости
19.25 День за днём
19.45 Детский экран
20.00 „Поздравляем Вас!"
20.10 Вечерний канал
20.50 „Выкуп" Худ. фильм

Środa 11.09.2002

БТ

07.00 Новости.
07.15 К.Фигура и П.Сивкевич в худ.фильме „Поезд в Голливуд" (Польша).
08.50 Юмористический сериал „Возможно, они сошли с ума" (США).
09.00 Новости.
09.15 „БРИГАДА". Сериал (Международный Французский Канал).
10.05 „Остров Бабочка". Сериал для детей (Австралия).
10.30 Здоровье. Тележурнал.
11.00 „Неукротимая Хильда". Сериал (Бразилия).
12.00 Новости.
12.20 „Авиарейс N 93. новые герои Америки". Док.фильм (Международный Французский Канал).
13.15 И.Чурикова в семейной трагикомедии „Ребро Адама"
14.30 Время местное. Репортажи из провинции.
15.00 Новости.
15.20 „Бельфегор". Мультсериал (Международный Французский Канал). 2-я серия.
15.45 „Остров Бабочка". Сериал для детей (Австралия).
16.10 Приключенческий сериал „Гонки на выживание" (Германия).
17.00 „БРИГАДА". Сериал (Международный Французский Канал).
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 „Москва - Минск".
18.50 У.Херт и Х.Кайтел в психологической мелодраме „Дым" (США).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 „Неукротимая Хильда". Сериал (Бразилия).
22.40 Спорт-курьер.
22.50 Криминальное досье.
23.20 Новости.
23.40 Детективный сериал „Последний курьер" (Германия). 1-я серия.

ОНТ

08.00 Телеканал „Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 „Семейные узы". Сериал.
10.00 Премьера сериала „Дочь Магараджи".
10.50 Сериал „Убойная служба".
11.10 Программа „100%".
11.35 Детский сериал „Твинисы" до 12.00.
15.20 Документальный сериал „Дикие штучки".
15.45 Возвращение Коломбо. Детектив „Старый портвейн".
17.20 „Шутка за шуткой". Юмористическая программа.
17.50 Вечерние новости.
18.10 „Большая стирка" с Андреем Малаховым.
19.05 „Семейные узы". Сериал.
20.00 Время.
20.30 ОНТ представляет: „Наши новости".
21.00 Многосерийный фильм „Остановка по требованию-2" (заключительная серия).
22.05 Многосерийный фильм „Убойная сила: Предел прочности".
23.10 „Американская трагедия: Наши. Год спустя".
00.00 Ночное „Время".
00.30 Джордж Клуни в триллере „Без предупреждения".

РТР

07.45, 19.55 Сериал „Каменская-2".
08.50, 10.20 „Легенда о двух башнях". Документальный фильм. 1-я часть.
10.00, 19.00, 22.20 Вести.
18.00 Сериал „Воровка. Счастье напрокат".
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.35 Вести - Москва.
21.05 К годовщине теракта в Америке. Фильм Сергея Пашкова „Точка отсчета".
22.35 К годовщине теракта в Америке. Мировая премьера. Документальный фильм Роберта Де Ниро „11 сентября".

Культура

16.05 Арт-панорама.
16.35 „Спутники „Сатурна". Док. фильм.
17.45 „Вчера и сегодня". Док. фильм.
17.30, 23.00 Новости культуры.
17.55 „Отечество и судьбы". Гнедичи.
18.25 „Михаил Булгаков. Черный снег".
18.50 „Черешневый лес".
19.25 „Фейерверк". Художественный фильм.
21.05 „Жизнь - сапожок непарный". Док. фильм.
22.00 Вести.
22.15 „Острова". Александр Сокуров.
23.25 „Ночной полет".

НТВ

09.00 Сегодня утром.
09.20 Погода на завтра.
09.25 „Растительная жизнь".
10.00, 11.00, 15.00, 16.00, 17.00 Сегодня.
10.05 Совершенно секретно.
11.05 Криминал.
14.40 „Принцип домино".
16.05 Сериал „Улицы разбитых фонарей". „Сорок лет до возмездия".
17.20 Чистосердечное признание.
18.00 „Сегодня" с Татьяной Митковой.
18.35, 22.40 Сериал „Ключи от смерти".
19.45 „День рождения Буржуя-2". 13-я серия.
21.00 Сегодня вечером.
21.35 Сериал „Улицы разбитых фонарей". „Джокер"

Гродно

17.00 Новости
17.15 Символ веры
17.40 „Поздравляем Вас!" канал „Культура"
19.25 Новости
19.40 День за днём
20.00 Детский экран
20.15 „Поздравляем Вас"
20.25 Прямая линия. Услуги связи
21.15 Свет книжных тайн
21.30 Футбол. „Неман" (Гродно) - БАТЭ (Борисов)
22.00 „ЧП районного масштаба". Худ. фильм

Czwartek 12.09.2002

БТ

07.00 Новости.
07.15 С. Бондарчук и И. Скобцева в худ. фильме „Отелло" („Мосфильм").
09.00 Новости.
09.15 „БРИГАДА". Сериал (Международный Французский Канал).
10.10 „Остров Бабочка". Сериал для детей (Австралия).
10.35 Телевитамин.
11.00 „Неукротимая Хильда". Сериал (Бразилия).
12.00 Новости.
12.20 Из архивов БТ. „Театр купца Епишкина". Телеспектакль по пьесе Е. Мировича (1976 г.).
13.45 „Осенние яблоки". Короткометражный худ. фильм (ТО „Телефильм").
14.30 Існасць. Духовная программа.
15.00 Новости.
15.20 „Бельфегор". Мультсериал (Международный Французский Канал). 3-я серия.
15.45 „Остров Бабочка". Сериал для детей (Австралия).
16.10 Приключенческий сериал „Гонки на выживание" (Германия).
17.00 „БРИГАДА". Сериал (Международный Французский Канал).
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 „Прыжок из темноты". Видеофильм.
18.55 В. Приёмыхов и А. Папанов в драме „Холодное лето пятьдесят третьего..." („Мосфильм").
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.40 „Неукротимая Хильда". Сериал (Бразилия).
22.40 Спорт-курьер.
22.50 „Встреча в Троицком" с Александром Домарацким.
23.20 Новости.
23.40 Детективный сериал „Последний курьер" (Германия). 2-я серия.

ОНТ

08.00 Телеканал „Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 „Семейные узы". Сериал.
10.00 Премьера сериала „Дочь Магараджи".
10.50 Сериал „Убойная служба".
11.10 Следствие ведет Колобков.
11.30 Дисней-клуб: „Переменка" до 11.55.
15.20 Документальный сериал „Дикие штучки".
15.45 Возвращение Коломбо. Детектив „Этюд в черных тонах".
17.20 Смехопанорама Евгения Петросяна.
17.50 Вечерние новости.
18.10 „Большая стирка" с Андреем Малаховым.
19.05 „Семейные узы". Сериал.
20.00 Время.
20.30 ОНТ представляет: „Наши новости".
21.00 Многосерийный фильм „Убойная сила: Год глухаря".
22.05 Многосерийный фильм „Убойная сила: Предел прочности".
23.10 Комедийный сериал „Китайский городовой".
23.55 Ночное „Время".
00.25 Уильям Болдуин в фильме „История любви пироманьяка".

РТР

07.45, 19.55 Сериал „Каменская-2".
08.50 Аншлаг.
09.50 Вести. Дежурная часть.
10.00, 19.00, 22.20 Вести.
18.00 Сериал „Воровка. Счастье напрокат".
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.35 Вести - Москва.
21.05 Сериал „Закон".
22.35 Фильм „Эскорт" (Франция). 1999 г.

Культура

14.35 „Снегурочка". Художественный фильм.
16.05 „Петербург. Время и место".
16.30 „Зимние новеллы". Док. фильм.
17.30, 23.00 Новости культуры.
17.45 „Кто мы?" „Жили-были славяне..." Передача 2-я.
18.25 „Михаил Булгаков. Черный снег".
18.50 „Черешневый лес".
19.25 „Неподсуден". Художественный фильм.
20.50 „Культурная революция".
22.00 Вести.
22.15 „Эпизоды". Иван Дмитриев.
23.25 „Ночной полет".

НТВ

09.00 Сегодня утром.
09.20 Погода на завтра.
09.25 Служба спасения.
10.00, 11.00, 15.00, 16.00, 17.00 Сегодня.
10.05 „Квартирный вопрос".
10.40 Вкусные истории.
14.40 „Принцип домино".
16.05 Сериал „Улицы разбитых фонарей". „Джокер".
17.20 „Криминальная Россия". „Неутомимый заказчик".
18.00 „Сегодня" с Татьяной Митковой.
18.35, 22.40 Сериал „Ключи от смерти".
19.45 „День рождения Буржуя-2". 14-я серия.
21.00 Сегодня вечером.
21.35 Сериал „Улицы разбитых фонарей". „Необоснованное применение".

Гродно

17.00 Новости
17.15 Свет книжных тайн
17.30 „Поздравляем Вас" канал „Культура"
20.50 Новости
21.05 День за днём
21.25 Детский экран
21.45 „Поздравляем Вас!"
21.50 Августовский канал -ворота Европы

Piątek 13.09.2002

БТ

07.00 Новости.
07.15 Сатирическая комедия „Мораль пани Дульской" (Киевская к/с).
08.50 Юмористический сериал „Возможно, они сошли с ума" (США).
09.00 Новости.
09.15 „БРИГАДА". Сериал (Международный Французский Канал).
10.05 „Остров Бабочка". Сериал для детей (Австралия).
10.30 Детективный сериал „Отряд по борьбе с мафией" (Испания).
12.00 Новости.
12.20 „Сказочная история кубинской сальсы". Док.фильм (Международный Французский Канал).
13.15 Худ. фильм „Голубой карбункул" („Беларусьфильм").
14.30 Сад мечты. Передача для дачников.
15.00 Новости.
15.20 „Бельфегор". Мультсериал (Международный Французский Канал). 4-я серия.
15.45 „Остров Бабочка". Сериал для детей (Австралия).
16.10 Приключенческий сериал „Гонки на выживание" (Германия).
17.00 „БРИГАДА". Сериал (Международный Французский Канал).
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 Премьера телеэкрана. Г.Олдмэн и Д.Бриджес в политическом детективе „Претендент" (США).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.40 Спорт-курьер.
21.55 Детективный сериал „Отряд по борьбе с мафией" (Испания).
23.10 Новости.
23.30 Королевская охота.
24.00 Ночной сеанс. Криминальная мелодрама „Заложники дьявола" (Россия - Италия).

ОНТ

08.00 Телеканал „Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 „Семейные узы". Сериал.
10.00 Премьера сериала „Дочь Магараджи".
11.00 Сериал „Убойная служба".
11.20 Яна Чурикова в программе „Объектив".
11.40 Детский сериал „Твинисы" до 12.00.
15.25 Документальный сериал „Дикие штучки".
15.50 Возвращение Коломбо. Детектив „Смерть в объективе".
17.25 „Кумиры". Татьяна Лаврова .
17.50 Вечерние новости.
18.10 „Большая стирка" с Андреем Малаховым.
19.05 „Семейные узы". Сериал.
20.00 Время.
20.30 ОНТ представляет: „Наши новости".
21.00 Поле чудес.
22.00 Елена Степаненко, Евгений Петросян, Михаил Евдокимов в юмористической программе.
23.10 Комедия „Полицейская академия-6: Город в осаде".
00.40 Эрик Робертс в детективе „Без алиби" до 2.20.

РТР

07.45 Сериал „Каменская-2".
08.50 Сам себе режиссер.
09.50 Вести. Дежурная часть.
10.00, 19.00 Вести.
17.50 Сериал „Воровка. Счастье напрокат".
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.35 Вести - Москва.
19.50 Телеигра „Ставка".
20.20 Фильм „По прозвищу „Зверь". 1990 г.
22.10 Фильм „Безумный Макс. За пределами купола грома" (США). 1985 г.

Культура

14.25 „Краса ненаглядная". мультфильм.
15.10 Черные дыры. Белые пятна.
16.05 „С потолка". Программа О.Басилашвили.
16.35 Док. экран. „Страна „Пионерия" в стране Советов".
17.15 „Выбранные места из..." Лариса Васильева.
17.30, 23.00 Новости культуры.
17.45 „Потерянные шедевры". „Сто тысяч сребреников". Часть 2-я.
18.10 „Коля, Оля и Архимед". Мультфильм.
18.30 „Михаил Булгаков. Черный снег".
19.00 Билет в Большой...
19.45 „Британик". Художественный фильм.
21.15 Блеф-клуб.
22.00 Вести.
22.10 „Мегрэ и министр". Художественный фильм.
23.25 Джем-5.

НТВ

09.00 Сегодня утром.
09.20 Погода на завтра.
09.25 „Женский взгляд" Оксаны Пушкиной.
10.00, 11.00, 15.00, 16.00, 17.00 Сегодня.
10.05 „Внимание. Розыск!" „Любовная рулетка".
11.05 Криминал.
14.45 „Принцип домино".
16.05 Сериал „Улицы разбитых фонарей". „Необоснованное применение".
17.20 „Очная ставка". „Челябинский мутант".
18.00 „Сегодня" с Татьяной Митковой.
18.30 „Свобода слова" с Савиком Шустером.
19.55 „День рождения Буржуя-2". 15-я серия.
21.00 Сегодня.
21.05 Комедия „День Святого Валентина".
22.30 „Все сразу!" Ночные развлечения.

Гродно

17.00 Новости
17.15 „Поздравляем Вас!" канал „Культура"
19.00 Новости
19.15 День за днём
19.35 Детский экран
19.50 „Поздравляем Вас!"
20.00 На вкус и цвет. Добрая программа Евгения Фалеева
20.40 „Шантажист". Худ. фильм

Sobota 14.09.2002

БТ

07.00 Новости.
07.15 Існасць. Духовная программа.
07.40 „Без семьи". Худ. фильм (Международный Французский Канал). 1-я серия.
08.35 Сад мечты. Передача для дачников.
09.00 Новости.
09.15 Мультсериал „Симба-футболист" (Италия). Заключительная серия.
09.45 Семейный сериал „Дракоша и Ко" (Россия).
10.05 Экран индийского кино. „Невинная ложь". 1-я серия.
11.30 Королевская охота.
11.55 Здоровье. Тележурнал.
12.20 Документальный сериал „Гиганты столетия" (Международный Французский Канал).
13.20 „Национальная библиотека". Видеофильм (ТО „Телефильм").
13.40 „Грант". Ансамбль трубачей „Интрада", цимбалист М.Леончик.
13.55 Пять чудес.
14.30 Познавательный сериал для детей „Войти в танец" (Международный Французский Канал). Заключительный выпуск.
14.40 Волшебная шкатулка „Союзмультфильма". „Добрыня Никитич".
15.00 Новости.
15.20 Из достоверных источников.
15.40 Сериал „VIP" Заключ. серия.
16.25 КВН. 1/3 финала Евролиги.
18.00 Новости.
18.25 „На перекрёстках Европы". Национальный телефестиваль песни.
19.10 Мелодрама „Онегин"
21.00 Панорама недели.
21.50 Спорт-курьер.
22.05 Криминальная драма „Пёс-призрак. Путь самурая"
23.55 Белорусская двадцатка.
00.25 Сериал „Комиссар Шимански" Заключительная серия.

ОНТ

08.00 Новости.
08.10 Ералаш .
08.15 Играй, гармонь любимая!.
08.55 Слово пастыря.
09.10 Здоровье.
10.00 Новости (с субтитрами).
10.10 Смак.
10.30 Смехопанорама
11.10 Путешествие Натуралиста.
11.40 Фильм „Разрешите взлет!".
13.05 Сериал „Правда о птицах".
13.30 Дисней-клуб: „Утиные истории".
14.00 Новости (с субтитрами).
14.15 Кубок мира по синхронному плаванию. Передача из Швейцарии.
14.45 Док. детектив. „Поединок. „Дело „архангелов" 1998 год..
15.15 Сериал „Беглец".
16.00 „Знатоки" возвращаются. Детектив „Из жизни фруктов". Дело N 16. 1-я серия.
17.20 „Сами с усами".
17.50 Вечерние новости.
18.05 Романтическая комедия „Силы природы" .
20.00 Время.
20.30 ОНТ представляет: „Наши новости".
21.00 Премьера на ОНТ. Детектив „Убийство по нотам"
22.40 Фильм „Красная скрипка".
00.55 Реальная музыка .

РТР

09.20 Сам себе режиссер.
10.20 „Сто к одному". Телеигра.
11.15 „Форт Боярд".
12.10 „Исторический детектив. Смертельная игра Маяковского". Док. фильм.
13.00, 19.00 Вести.
13.20 Фильм „Вас ожидает гражданка Никанорова".
15.00 Памяти Юрия Визбора. Концерт „Синий перекресток".
17.00 Моя семья.
17.55 Аншлаг.
19.25 Зеркало.
19.50 „Стань звездой".
20.50 Фантастическая эпопея „Звездные войны. Эпизод IV. Новая надежда" (США). 1977 г.
23.20 Комедия „Очень страшное кино"
00.55 Чемпионат мира по автогонкам в классе „Формула-1". Гран-при Италии. Квалификация. Трансляция из Монцы.

Культура

09.25 „Хождение за три моря" („Афанасий Никитин"). Худ. фильм.
11.55 ГЭГ.
12.10 „Варвара-краса, длинная коса". Художественный фильм.
13.30 Новости культуры.
13.45 Магия кино.
14.15 „Дикая природа". „Орангутаны". Док. фильм.
15.10 „Кто там..." Авторская программа В.Верника.
15.35 Ж.Б.Мольер. „Лекарь поневоле". Телеспектакль.
16.45 „Архаос". Цирковая феерия.
14.30 „Мартынко". Мультфильм.
17.50 „Дом актера". „Монологи".
18.30 „Сферы" с Иннокентием Ивановым.
19.10 „Большие надежды". Телесериал. Часть 1-я.
20.00 Программа передач.
20.05 „Линия жизни". Александр Митта.
21.00 Новости культуры.
21.20 „Дочери короля". Художественный фильм.
23.10 „Станцуем чечетку". Видеофильм.

НТВ

09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00 Сегодня.
07.05 Комедия „Богатая невеста".
08.30 Путешествия натуралиста.
08.55 Погода на завтра.
09.05 Кулинарный поединок „Фарш-мажор".
10.05 „Квартирный вопрос". „Полчаса на ремонт".
11.05 Фильм „Однажды в России". 1-я серия.
11.40 Служба спасения.
12.05 Боевик „Шел четвертый год войны".
13.40 Вкусные истории.
14.05 Своя игра.
15.20 „Женский взгляд" Оксаны Пушкиной.
16.05 Сериал „Неизвестная планета".
17.05 „Шоу Елены Степаненко".
18.00 Сегодня вечером.
18.30 Экстремальное шоу „Фактор страха".
19.25 Боевик „Плохие парни"
21.50 Профессиональный бокс. Наши на ринге. Орзубек Назаров против Джо Камаче.
22.15 Фильм „Пожирательница мужчин"

Niedziela 15.09.2002

БТ

07.00 Новости.
07.15 Агромир. Информационно-аналитическая программа.
07.40 „Без семьи". Худ.фильм (Международный Французский Канал) 2-я серия.
08.30 Арсенал. Программа об армии.
09.00 Новости.
09.15 Мультиклуб.
09.40 Семейный сериал „Дракоша и Ко" (Россия).
10.05 Экран индийского кино. „Невинная ложь". 2-я серия.
11.40 „Всё нормально, мама!" Развлекательная программа.
12.25 Телевитамин.
12.50 Док.сериал „Природная красота Африки" (Международный Французский Канал).
13.20 „Радуга над Витебском". Концерт детских художественных коллективов.
13.50 Время местное. Репортажи из провинции.
14.20 „Встреча в Троицком" с Александром Домарацким.
14.45 Энциклопедия белорусского спорта. Акробатика.
15.00 Новости.
15.20 Криминальное досье.
15.50 А.Миронов, М.Державин и А.Ширвиндт в музыкальной комедии „Трое в лодке, не считая собаки" („Ленфильм"). 1-я и 2-я серии.
18.10 Белорусская двадцатка.
18.35 Детективная комедия „Увидимся в суде" (Италия).
20.15 Судьба человека. Игнатий Антонов.
20.40 Телебарометр. Прогноз погоды.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.40 Спорт-курьер.
21.55 Л.де Фюнес в кинокомедии „Крылышко или ножка" (Франция).
23.40 Сериал „VIP" (США). Заключительная серия.

ОНТ

08.00 Новости.
08.10 Ералаш.
08.20 Служу России!.
08.50 Дисней-клуб: „Тимон и Пумба".
09.15 „Дог-шоу".
10.00 Новости (с субтитрами).
10.10 „5 миллионов с „Галина Бланка".
10.15 Непутевые заметки с Дм.Крыловым.
10.30 Пока все дома.
11.10 Спасатели. Экстренный вызов.
11.35 Александр Абдулов, Александр Кайдановский в приключенческом фильме „Золотая речка".
13.05 Кумиры. Элеонора Беляева.
13.30 Дисней-клуб: „Микки Маус и его друзья".
14.00 Новости (с субтитрами).
14.10 Живая природа. „Десять смертельных акул". Часть 1-я.
15.05 „Знатоки" возвращаются. Детектив „Из жизни фруктов". Дело N 16. 2-я серия.
16.25 Большая любовь маленького гиганта в комедии „Муравей Антц".
17.30 Эдди Мерфи в комедии „Поменяться местами".
19.30 Кто хочет стать миллионером? Специальный выпуск.
20.30 ОНТ представляет „Наши новости".
21.00 Премьера. Сильвестр Сталлоне, Микки Рурк в боевике „Убрать Картера" (2001 год).
22.50 Времена.
23.45 „На футболе" с Виктором Гусевым.
00.15 Линия кино. Ален Делон и Чарльз Бронсон в боевике „Красное солнце".

РТР

09.15 Америка: год спустя. Сила против террора.
09.50 „Городок". Дайджест.
10.25 Фильм „Огарева, 6". 1980 г.
12.10 Парламентский час.
13.00 Вести.
13.20 Вокруг света.
14.15 Диалоги о животных.
15.05 „Два рояля".
16.05 Комната смеха.
17.00 Комедия „Охотники за привидениями" (США). 1984 г.
18.50 В „Городке".
19.00 Вести недели.
20.10 „Специальный корреспондент". Авторская программа Александра Хабарова „Нелегал. RU".
20.40 Алла Пугачева и Филипп Киркоров в бенефисе Бедроса Киркорова „Юбилей в кругу семьи".
00.00 Чемпионат мира по автогонкам в классе „Формула-1". Гран-при Италии. Трансляция из Монцы.

Культура

11.15 Сеть.ru.
11.40 Недлинные истории.
11.55 „Большое космическое путешествие". Художественный фильм.
13.00 „Дар дождей. Великие реки Африки". Фильм 1-й. „Хоаниб. Тайная река".
13.30 Новости культуры.
13.45 „Графоман". Автор и ведущий А.Шаталов.
14.15 Мой цирк.
14.40 „Кентервильское привидение". Мультфильм.
15.10 „Скандал вокруг викторины". Док. фильм.
16.05 „В мире танца". „Три балета Начо Дуато".
17.25 Прогулки по Бродвею.
17.55 „Камера-обскура".
18.35 „Романтика романса".
19.15 „Большие надежды". Телесериал. Часть 2-я.
20.05 „Гость в актерской студии". Вупи Голдберг.
21.00 Тем временем.
21.40 „Две или три вещи, которые я знаю о ней". Худ. фильм.
23.25 Ф.Шуберт. Четыре экспромта. Исполняет Н.Петров.

НТВ

09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00 Сегодня.
09.05 „Шоу Елены Степаненко".
10.05 „Растительная жизнь".
10.40 „Вы будете смеяться!"
11.05 „Дисбат". „Профессия - репортер".
11.25 Служба спасения.
12.05 Детектив „Тайна записной книжки".
13.45 Вкусные истории.
14.05 Своя игра.
15.20, 16.05 Ток-шоу „Принцип домино".
17.05 Новейшая история. „Команданте Че Гевара". Фильм
17.55 Комедия „Свадебный переполох"
20.00 „Намедни" с Леонидом Парфёновым.
21.30 Детектив „Большой кайф"

TVP-1

Poniedziałek

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza
09:30 Telezakupy
09:45 Trzy niedźwiadki
10:10 Budzik
10:40 Rycerz Piotruś herbu Trzy Jabłka
11:10 Pan Złota Rączka
12:00 Gotowanie na ekranie
12:15 ZUS radzi
12:25 Język angielski
12:40 Telezakupy
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes
13:20 Rolnictwo na świecie
13:40 Plebania; serial
14:10 Studio sport
14:25 Miliard w rozumie
14:50 Studio sport
15:20 Mój ślad
15:25 Telezakupy
15:40 Niepodobni
16:00 Wiadomości
16:10 Studio sport
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:30 Gość Jedynki
18:40 Klan; telenowela
19:10 Lato z rozrywką
19:50 5 minut o Unii Europejskiej
20:00 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:15 Miej oczy szeroko otwarte
22:05 Teatr Telewizji
23:20 Tylko u nas
23:45 Tour de Pologne - kronika
00:03 Monitor Wiadomości
00:20 Profit - wiadomości ekonomiczne
00:25 Rozmowy na nowy wiek
00:50 50 lat TVP

Wtorek

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:30 Telezakupy
09:45 Biblioteka rodzinna
10:30 Jedyneczka
11:00 Bajeczki Jedyneczki
11:20 Zew krwi; serial
12:10 Na haczyku
12:25 Szansa na życie
12:40 Telezakupy
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes
13:20 W drodze do Unii
13:40 Klan; telenowela
14:10 Studio sport
14:20 Członki ciała
14:50 Telezakupy
15:10 Słowo daję
15:35 Wielki mały biznes
16:00 Wiadomości
16:10 Studio sport
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:30 Gość Jedynki
18:45 Klan; telenowela
19:10 Forum
20:00 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:15 Best; film fab.
23:05 Zawsze po 21-szej
23:40 Plus minus
00:10 Tour de Pologne
00:20 Monitor Wiadomości
00:45 Inna Beatrycze; thriller

Środa

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:30 Telezakupy
09:45 Kundle i reszta; serial anim.
10:10 Jedyneczka
10:35 Bajeczki Jedyneczki
10:50 Słodkie zmartwienia; serial
11:15 Bezpieczne lądowanie; serial
12:10 Medycyna naturalna w Europie
12:40 Telezakupy
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes
13:20 Klan; telenowela
13:45 Co kryje kurz?
14:40 Studio sport
15:00 Mój ślad
15:05 11 września 2002
16:00 Wiadomości
16:15 11 września 2002
17:05 Studio sport
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:30 11 września 2002
18:40 Klan; telenowela
19:10 11 września 2002
20:15 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
20:58 Sport
21:04 Pogoda
21:15 Miej oczy szeroko otwarte
22:20 Na żywo
23:05 W zastępstwie taty-film fab.
00:35 Monitor Wiadomości
00:50 Profit - wiadomości ekonomiczne
00:55 Tour de Pologne - kronika
01:10 Co kryje kurz?
02:05 Plebania

Czwartek

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:30 Telezakupy
09:45 Kundle i reszta
10:10 Budzik
10:40 Słodkie zmartwienia; serial
11:10 Papa się żeni; komedia
12:40 Telezakupy
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes
13:25 Klan; telenowela
13:50 Telezakupy
14:10 Studio sport
14:30 Pchły
15:00 Obserwator wojskowy
15:30 Negocjator
16:00 Wiadomości
16:10 Studio sport
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:30 Gość Jedynki
18:40 Plebania; serial
19:10 widowisko publ.
20:00 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:15 Poker z mafią; serial
22:30 Sprawa dla reportera
23:05 Tygodnik polityczny Jedynki
00:00 Monitor Wiadomości
00:20 Profit
00:25 Tour de Pologne - kronika
00:35 Pegaz
01:05 Klan; telenowela

Piątek

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:30 Telezakupy
09:45 Tęczowe rybki
10:10 Jedyneczka
10:40 Przygody Ośliczki Tosi
11:00 Pan Złota Rączka
11:50 Po-Lan-Yach:Tu mieszka Bóg
12:40 Telezakupy
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes
13:20 Wielkie sprzątanie
13:45 Plebania; serial
14:40 Studio sport
15:00 Telezakupy
15:15 Podróże małe i duże
15:35 Laboratorium
16:00 Wiadomości
16:10 Studio sport
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:40 Plebania; serial
19:05 Randka w ciemno
19:45 Jaka to melodia?
20:15 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:15 Doktor Hollywood; film fab.
23:50 Tour de Pologne
00:00 Monitor Wiadomości
00:20 Profit
00:30 Zabij mnie, glino; dramat
02:25 Chiński syndrom; film fab.
03:25 Sprawiedliwość na 18 kołach

Sobota

07:30 Rok w ogrodzie
08:00 Agrolinia
09:00 Wiadomości
09:15 Plemię; serial
09:40 Ziarno
10:05 Wirtul@ndia
10:35 Mała Księga Dżungli; serial
10:55 Trzymajmy się razem
11:50 Kolejka
12:15 To niesamowite!; serial
12:45 Moda jak pogoda
13:10 Lasy i Ludzie
13:30 Co Pani na to?
14:00 Wiadomości
14:10 Studio sport
14:25 Zwierzęta świata
15:00 Studio sport
17:05 Między nami
17:30 Moda na sukces; serial
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:40 Plebania; serial
19:05 Lokatorzy; TVP
19:35 Jaka to melodia
20:00 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:05 Nietykalni; film fab.
23:05 Sopot na bis
23:45 Studio sport
00:15 Tour de Pologne
00:30 Grzechu warte
00:55 Trybunał; thriller
02:40 Po tamtej stronie chmur; film fab.
03:25 Sprawiedliwość na 18 kołach; serial

Niedziela

07:30 Czas relaksu
07:50 Przystanek Unia
08:35 Latające misie
09:05 Książę i żebrak - film fab.
10:00 Teleranek
10:30 To niesamowite!
11:00 Myślisz o kimś?
11:20 Studio sport
13:00 Anioł Pański
13:25 Tydzień
14:00 Wiadomości
14:10 Kochamy polskie seriale
14:40 Biblia - Abraham - film fab.
16:15 Studio sport
18:00 Teleexpress
18:15 Sportowy Express
18:25 Dziennik telewizyjny
18:40 Przedszkolandia
19:10 Lokatorzy; serial
19:35 Jaka to melodia?
20:00 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:10 Czas na dokument
21:40 Wykrywacz kłamstw
22:15 Tylko miłość - film fab.
23:05 Conversation; film fab.
01:05 Tour de Pologne; Kronika
01:15 Program powt.

Poniedziałek 9.09.2002

TVP 2

07:40 Studio urody
07:50 M jak miłość
08:40 Dwójka Dzieciom
09:00 M jak miłość; serial
09:55 Pytanie na śniadanie
11:30 Podróże kulinarne
11:55 Święta wojna; serial
12:20 Tęgie kłopoty
12:50 Ryzykanci
13:35 Próba wiary
13:50 Abecadło dźwięków
14:00 Panorama
14:15 Miami Sands; serial
15:00 Radio Romans; serial
15:30 Air Show
16:00 Krzyżówka 13-latków
16:30 Przygody Chucka Finn'a; serial
17:00 Panorama
17:25 Złotopolscy; telenowela
17:55 Na dobre i na złe; serial
18:50 PROGRAM LOKALNY
19:30 Panorama
20:05 Va banque
20:35 W cieniu Kremla
21:00 M jak miłość; serial
22:00 Śpiewające Fortepiany
23:00 Panorama
23:35 997-magazyn kryminalny
00:10 Thais; film fab.
01:55 Vendetta; film dok.

Polonia

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:25 Fitness Club; telenowela
09:55 Wielka podróż Bolka i Lolka
10:05 Zabawy językiem polskim
10:30 Przygody Skippy; serial
11:00 Zaścianek - fenomen Polski
11:15 Pan Adam
11:45 Ojczyzna-polszczyzna
12:00 Małe ojczyzny
12:30 Rewizja nadzwyczajna
13:00 Wiadomości
13:10 Eurotel; magazyn
13:20 Królewskie sny; serial
14:30 Kochamy polskie seriale
15:00 Biografie
16:00 Wiadomości
16:10 Studio sport; Tour de Pologne
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:30 Gość Jedynki
18:40 Wielka podróż Bolka i Lolka
19:00 Przygody Skippy; serial
19:25 Euroexpress
19:50 Fitness Club; telenowela
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:15 Królewskie sny; serial
22:20 X Światowe Forum Mediów Polonijnych
22:40 Sportowe lato 2002
23:35 Sprawa dla reportera
00:05 50 lat TVP; Spotkanie z Balladą
01:00 Monitor Wiadomości
01:15 Profit - wiadomości ekonomiczne
01:20 Pogranicze w ogniu; serial
02:15 Pomysłowy Dobromir
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Muzyka
08:25 Serial anim.
08:50 Strażnik Teksasu – serial
09:45 Luzik Guzik – serial
10:30 JAG - Wojskowe Biuro Śledcze - serial
11:50 Crime Story
12:35 Adam i Ewa - serial
13:05 Serca na rozdrożu - serial
13:45 Z głową w chmurach - serial
14:50 4 x 4 - magazyn motoryzacyjny
15:15 Twój lekarz
15:45 Pokemony
16:15 Świat według Kiepskich - serial
16:45 Informacje
17:05 Adam i Ewa - serial
17:35 Serca na rozdrożu – serial
18:20 Strażnik Teksasu - serial
19:15 Sabrina, nastoletnia czarownica - serial
19:45 Informacje
20:15 Życiowa szansa
21:05 Świat według Kiepskich - serial
21:30 Samo życie - serial
22:00 Polowanie na Czerwony Październik - filmakcji
00:00 Informacje
00:30 Bumerang
01:10 Muzyka na dobranoc

Białystok

07:30 Kostek - serial
07:55 Selena
08:05 Klockowa kraina
08:45 Obiektyw
09:00 Wierzę, watpię, szukam
09:25 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Telemagazyn
10:40 Tajemnica Enigmy - serial
11:45 Telekurier
12:15 Gość dnia
12:30 Kurier
12:45 Muzyczne chwile
13:35 Tajemnicze przygody Juliusza Verne'a - serial
14:30 Kurier
14:50 Agrobiznes
15:00 Od niedzieli do niedzieli
16:00 Lassie - serial
16:45 Obiektyw
16:50 Gość dnia
17:00 Pod Twoją obronę
17:45 Rozmowa dnia
18:00 Przegląd gospodarczy
18:50 Stąd do Europy
19:00 Obiektyw
19:25 Kartka z kalendarza
19:45 Przedmioty i my
19:55 Diagnoza
20:15 Gość dnia
20:30 Kurier sportowy
20:45 Rozmowa dnia
21:55 Echa dnia
22:15 Eurotel Polska 2002
22:25 Koneser
22:30 Kurier gospodarczy
22:45 Obiektyw
23:00 Stąd do Europy
23:15 To jest temat
00:00 Kino nocne
01:25 Doktor Finlay - serial

Wtorek 10.09.2002

TVP 2

08:05 Studio urody
08:15 Złotopolscy; telenowela
08:40 Dwójka Dzieciom
09:00 Cena życia; serial
09:50 Pytanie na śniadanie
11:30 Wieczór z Jagielskim
12:10 Znaki czasu
12:30 Wielkie romanse XX wieku
13:00 Gala Lata z Radiem
13:50 Abecadło dźwięków
14:00 Panorama
14:15 Miami Sands; serial
15:00 Radio Romans; serial
15:30 30 ton!
16:00 Zrozumieć świat
16:25 Nera, księżniczka Oceanii; serial
17:00 Panorama
17:25 Złotopolscy; telenowela
17:55 Szansa na sukces
18:50 Program lokalny
19:30 Panorama
20:05 Jeden z dziesięciu
20:35 Telewizyjne Wiadomości Literackie
21:00 M jak miłość; serial
22:00 7 dni świat
22:45 Praca dla każdego
23:00 Panorama
23:35 Zet i dwa zera; komedia
01:40 Krustaliov, samochód!; dramat

Polonia

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:25 Fitness Club; telenowela
09:55 Wielka podróż Bolka i Lolka
10:05 A ja jestem
10:15 Zgadnij odpowiedz
10:20 Tęczowa bajeczka
10:30 Maszyna zmian; serial
11:00 Pasje księdza proboszcza
11:25 Bałtycki Festiwal Piosenki-Karlshamm
12:10 X Światowe Forum Mediów Polonijnych
12:30 Tu jest wszystko
13:00 Wiadomości
13:10 Eurotel
13:20 Plebania; serial
13:45 Sportowe lato 2002
14:35 50 lat TVP
15:30 Kolejka - Lista przebojów
16:00 Wiadomości
16:10 Studio sport
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:30 Gość Jedynki
18:40 Wielka podróż Bolka i Lolka
19:00 A ja jestem
19:10 Zgadnij odpowiedz
19:20 Maszyna zmian; serial
19:50 Fitness Club; telenowela
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:15 Witold Gombrowicz
22:10 Plebania; serial
22:35 Kolejka
23:00 Forum
23:45 Nie tylko o muzyce
00:25 997-magazyn kryminalny
01:00 Monitor Wiadomości
01:15 Kolejka
01:45 Gruby; serial
02:15 Bajki Bolka i Lolka
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Muzyka
08:00 Pokemony
08:25 Psotny Bill
08:50 Strażnik teksasu – serial
09:45 Słoneczny patrol - serial
10:40 Samo życie - serial
11:10 Apetyt na miłość
11:40 Życiowa szansa
12:30 Adam i Ewa - serial
13:00 Serca na rozdrożu - serial
13:45 Z głową w chmurach - serial
14:45 IDOL
15:45 Pokemony
16:15 Rodzina zastępcza - serial
16:45 Informacje
17:05 Adam i Ewa- serial
17:35 Serca na rozdrożu - serial
18:20 Crime Story - serial
19:15 Sabrina - serial
19:45 Informacje
20:15 Rosyjska ruletka
21:05 Graczykowie - serial
21:30 Samo życie – serial
22:00 Jade - thriller
00:00 Informacje
00:30 Misja Ojca Ramboniego - film
02:00 Muzyka na dobranoc

Białystok

07:30 Kostek - serial
07:55 Lisa i Paul
08:05 Waldo Wspaniały - serial
08:45 Obiektyw
09:00 Kwartet
09:25 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Wielkie jeziora
10:40 Tajemnica Enigmy - serial
11:45 Telekurier
12:15 Gość dnia
12:45 Muzyczne chwile
13:30 Kurier
13:35 Jazz
14:30 Kurier
14:50 Agrobiznes
15:00 Świat
15:45 Eurotel Polska
16:00 Lassie - serial
16:45 Obiektyw
16:50 Gość dnia
17:00 U źródeł wiary
17:45 Rozmowa dnia
18:00 Kwartet
18:50 Panorama łomżyńska
19:00 Obiektyw
19:25 Kartka z kalendarza
19:45 Koneser
19:55 Łowcy faktów
20:15 Gość dnia
20:30 Kurier sportowy
20:40 Pogoda
20:45 Rozmowa dnia
21:00 Telekurier
21:30 Kurier
21:55 Echa dnia
22:15 Eurotel Polska 2002
22:25 Koneser
22:30 Kurier gospodarczy
22:45 Obiektyw
23:00 Panorama łomżyńska
23:15 Patrol Trójki
23:30 Kurier
23:55 Sport
00:00 Kino nocne

Środa 11.09.2002

TVP 2

08:05 Studio urody
08:15 Złotopolscy; telenowela
08:40 Dwójka Dzieciom
09:00 Cena życia; serial
09:50 Pytanie na śniadanie
11:25 Praca dla każdego
11:35 7 dni świat
12:25 W cieniu Kremla
13:00 Kabaret na festiwalu
14:00 Panorama
14:15 Miami Sands; serial
15:00 Radio Romans; serial
15:30 Róbta, co chceta
15:55 Abecadło dźwięków
16:00 Krzyżówka szczęścia
16:25 Nera, księżniczka Oceanii
17:00 Panorama
17:25 Miłujmy się wzajemnie...
17:55 Świat obok nas
18:50 Program lokalny
19:30 Panorama
20:0537.Międzynar.Festiwal Wratislavia Cantans
21:05 M jak miłość; serial
22:05 Linia specjalna
23:00 Panorama
23:35 Motywy zbrodni; film
01:20 Jak upolować mężczyznę; serial
01:45 Z Archiwum X; serial

Polonia

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:25 Fitness Club; telenowela
09:55 Wielka podróż Bolka i Lolka
10:05 Budzik
10:30 Trzy misie; serial
11:00 Przyrodnicy
11:15 Rozmowy na nowy wiek
11:45 Raj
12:15 Forum
13:00 Wiadomości
13:10 Eurotel
13:20 Romeo i Julcia; komedia
14:40 Witold Gombrowicz
15:30 Uroczystości zorganizowane przez Ambasadę USA
15:55 Nazajutrz..
16:25 Wiadomości
16:35 Rozmowy na nowy wiek
17:10 Królikarnia-otwarcie wystawy fotografii
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:30 Gość Jedynki
18:40 Studio sport
20:00 Wieści polonijne
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:15 Pamiętajmy: 11 września 2001
23:10 Minął rok...
23:55 Druga strona słońca - film
01:00 Monitor Wiadomości
01:15 Profit
01:20 Linia specjalna
02:15 Niezwykłe przygody pod wierzbami
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Muzyka
08:00 Pokemony
08:25 Psotny Bill
08:50 Crime Story - serial
09:45 Roswell - serial
10:40 Samo życie - serial
11:10 Benny Hill
11:40 Rosyjska ruletka
12:30 Adam i Ewa - serial
13:00 Serca na rozdrożu - serial
13:45 Z głową w chmurach - serial
14:45 W imieniu prawa
15:45 Pokemony
16:15 Świat według Kiepskich - serial
16:45 Informacje
17:05 Adam i Ewa - serial
17:35 Serca na rozdrożu - serial
18:20 Strażnik Teksasu - serial
19:15 Sabrina, nastoletnia czarownica - serial
19:45 Informacje
20:15 11 września - oni tam byli
21:05 Świat według Kiepskich - serial
21:30 Samo życie - serial
22:05 Rocky 2 - film sensacyjny
23:50 Telewizyjne Biuro Śledcze
00:00 Informacje
00:30 Misja Ojca Ramboniego 2 - film
02:00 Muzyka na dobranoc

Białystok

07:30 Kostek - serial
08:20 Selena
08:30 Kurier
08:45 Obiektyw
09:25 Koneser
09:30 Kurier
09:45 Gość dnia
10:00 Legendy dalekich mórz
10:30 Kurier
10:40 Tajemnica Enigmy - serial
11:45 Telekurier
12:15 Gość dnia
12:30 Kurier
12:45 Rozrywka
13:15 Integracja Polska 2002
13:30 Kurier
13:35 Film dok.
14:50 Agrobiznes
15:00 Teleplotki
15:30 Kurier
15:45 Eurotel Polska
16:00 Lassie - serial
16:45 Obiektyw
16:50 Gość dnia
17:00 Sami o sobie
17:45 Rozmowa dnia
18:00 Watra
18:50 Do szczęścia inaczej
19:00 Obiektyw
19:25 Kartka z kalendarza
19:35 Regiony kultury
19:45 Koneser
19:55 Agrokwadrans
20:15 Gość dnia
20:30 Kurier sportowy
20:45 Rozmowa dnia
21:00 Telekurier
21:55 Echa dnia
22:15 Eurotel Polska 2002
22:25 Koneser
22:30 Kurier gospodarczy
22:45 Obiektyw
23:00 Do szczęścia inaczej
23:15 Patrol Trójki
00:00 Kino nocne
01:35 Doktor Finlay - serial

Czwartek 12.09.2002

TVP 2

08:05 Studio urody
08:15 Złotopolscy
08:40 Dwójka Dzieciom
09:00 Cena życia; serial
09:50 Pytanie na śniadanie
11:35 Podróż przez Amerykę Południową
12:30 Litewskie wędrówki
13:00 Kabaret Pacałycha
13:50 Abecadło dźwięków
14:00 Panorama
14:15 Miami Sands; serial
15:00 Radio Romans
15:30 Arka Noego
16:00 To twoja droga
16:25 Nera, księżniczka Oceanii; serial
17:00 Panorama
17:20 Stawiam na Tolka Banana; serial
17:55 Świat obok nas
18:50 Program lokalny
19:30 Panorama
20:00 Nowy Jork przed i po-relacja
20:30 Święto chleba w Jaworze
21:00 M jak miłość; serial
21:55 Świat obok nas
23:00 Panorama
23:35 Zmiana nawyków; film
01:15 List do Ameryki

Polonia

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:25 Złotopolscy; telenowela
09:50 Wielka podróż Bolka i Lolka
10:00 Zjedz to sam
10:15 Zgadnij odpowiedz
10:20 Kolorowe nutki
10:30 Przygody dzielnego Sylvana
10:55 Sekrety zdrowia
11:20 Kwadrans na kawę
11:35 Antologia Literatury Emigracyjnej
11:50 Szansa na sukces
12:45 Oni zostali w Słonimiu
13:00 Wiadomości
13:10 Eurotel
13:20 Linia specjalna
14:10 Teatr Jednego Aktora
15:15 Wieści polonijne
15:30 Ze sztuką na ty
16:00 Wiadomości
16:10 Studio sport
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:30 Gość Jedynki
18:40 Wielka podróż Bolka i Lolka
19:00 Zjedz to sam
19:15 Zgadnij odpowiedz
19:20 Przygody dzielnego Sylvana
19:50 Złotopolscy; telenowela
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:15 Forum Polonijne
22:00 Teatr Jednego Aktora
23:05 Lato z klasyką
23:35 To widzowie podziwiali
00:45 Oni zostali w Słonimiu
01:00 Monitor Wiadomości
01:15 Profit
01:20 Tygodnik polityczny Jedynki
02:05 Kolorowe nutki
02:15 Dziwne przygody Koziołka Matołka
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Muzyka
08:00 Pokemony
08:25 Psotny Bill
08:50 Strażnik Teksasu - serial
09:45 Roswell - serial
10:40 Samo życie - serial
11:10 Macie co chcecie
11:40 Życiowa szansa
12:30 Adam i Ewa - serial
13:00 Serca na rozdrożu -serial
13:45 Z głową w chmurach - serial
14:45 Magazyn muzyczny
15:45 Pokemony
16:15 Świat według Kiepskich - serial
16:45 Informacje
17:05 Adam i Ewa - serial
17:35 Serca na rozdrożu - serial
18:20 Misja w czasie - serial
19:15 Sabrina, nastoletnia czarownica - serial
19:45 Informacje
20:15 Rosyjska ruletka
21:05 Graczykowie - serial
21:30 Samo życie - serial
22:00 Z archiwum X - serial
23:10 Boston Public - serial
00:00 Informacje
00:30 Graffiti
00:35 Ostatnia romantyczka – komedia
02:25 Muzyka na dobranoc

Białystok

07:30 Kostek - serial
07:55 Rycerze królestwa owadów
08:15 Kasztaniaki
08:45 Obiektyw
09:00 Reportaż
09:25 Koneser
10:00 Klasyczne ciężarówki
10:40 Tajemnica Enigmy - serial
12:45 Rozrywka
13:15 To jest temat
13:35 Jabłko Newtona
14:50 Agrobiznes
15:00 Stacja PRL
15:45 Eurotel Polska
16:00 Lassie - serial
16:45 Obiektyw
16:50 Gość dnia
17:00 Diagnoza
17:45 Rozmowa dnia
18:00 Partnerzy
18:50 Kinoman
19:00 Obiektyw
19:25 Kartka z kalendarza
19:35 Regiony kultury
19:45 Przegląd gospodarczy
19:55 Sąsiedzi
20:15 Gość dnia
20:30 Kurier sportowy
20:45 Rozmowa dnia
21:55 Echa dnia
22:15 Eurotel Polska 2002
22:25 Koneser
22:30 Kurier gospodarczy
22:45 Obiektyw
23:00 Kinoman
23:15 Patrol Trójki
00:00 Kino nocne

Piątek 13.09.2002

TVP 2

08:05 Studio urody
08:15 Złotopolscy; telenowela
08:40 Dwójka Dzieciom
09:00 Cena życia; serial
09:50 Pytanie na śniadanie
11:20 Złotousty; kom.krym.
12:45 Krajobraz Polski
13:05 Jeleniogórskie święto w Dwójce
14:00 Panorama
14:15 Miami Sands; serial
15:00 Radio Romans; serial
15:30 Wokół nas
16:25 Nera, księżniczka Oceanii; serial anim.
17:00 Panorama
17:20 Stawiam na Tolka Banana; serial
18:00 Święta wojna; serial
18:25 Jazda kulturalna
18:50 PROGRAM LOKALNY
19:30 Panorama
20:05 Daleko od szosy; serial
21:20 M jak miłość
22:15 Wieczór z Jagielskim
23:00 Panorama
23:35 Wideoteka Dorosłego Człowieka
00:10 Nagłówki i półgłówki; kom.
01:50 Kochankowie; dramat

Polonia

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:25 Złotopolscy; telenowela
09:55 Wielka podróż Bolka i Lolka
10:05 Papierowy teatrzyk
10:20 Zgadnij odpowiedz
10:25 Hrabia Kaczula; serial
10:45 Kolorowe nutki
11:00 Wielcy reformatorzy teatru
11:25 W rajskim ogrodzie
11:45 Sensacje XX wieku
12:10 Tygodnik polityczny Jedynki
13:00 Wiadomości
13:10 Marzenia do spełnienia; telenowela
13:55 Hity satelity
14:10 Wieczór z Jagielskim
14:45 To widzowie podziwiali
16:00 Wiadomości
16:10 Studio sport
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:40 Wielka podróż Bolka i Lolka
19:00 Papierowy teatrzyk
19:15 Zgadnij odpowiedz
19:25 Hrabia Kaczula
19:50 Złotopolscy; telenowela
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:15 Marzenia do spełnienia; telenowela
22:00 Hity satelity
22:15 Benefis Krzysztofa Teodora Toeplitza
23:05 Siostra Henryka; film
00:00 50 lat TVP; Muzyka lekka, łatwa i przyjemna
01:00 Monitor Wiadomości
01:15 Profit
01:20 Szansa na sukces
02:15 Miś Uszatek
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Muzyka
08:00 Serial anim.
08:50 J.A.G. - Wojskowe Biuro Śledcze
09:45 Asy z klasy - serial
10:40 Samo życie
11:10 Rozwód po amerykańsku
11:40 Rosyjska ruletka
13:00 Serca na rozdrożu - serial
13:45 Z głową w chmurach – serial
14:45 Disco Relax
15:15 Disco relaks
15:45 Pokemony
16:15 Graczykowie – serial
16:45 Informacje
17:05 Adam i Ewa
17:35 Serca na rozdrożu - serial
18:20 Strraźnik Teksasu - serial
19:15 Sabrina - serial
19:45 Informacje
20:15 Życiowa szansa - serial
21:05 Świat według Kiepskich - serial
21:35 Miodowe lata - serial
22:20 Dziwne dni - film science-fiction
00:00 Informacje
00:40 Różowe lata 70.- serial
01:35 Johnny 2.0 - film sensac.
03:10 Playboy
03:40 Muzyka na dobranoc

Białystok

07:35 Msza święta
08:45 Obiektyw
09:00 Małe ojczyzny
09:25 Koneser
10:00 Życie obok nas
10:40 Tajemnica Enigmy - serial
11:45 Telekurier
12:15 Gość dnia
12:45 Rozrywka
13:15 To jest temat
13:35 Czas pogodnych bogów
14:50 Agrobiznes
15:00 Małe ojczyzny
15:45 Eurotel Polska
16:00 Lassie - serial
16:45 Obiektyw
16:50 Gość dnia
17:00 Łowcy faktów
17:25 Koneser
17:45 Rozmowa dnia
18:00 Złoty pilot
18:50 Przegląd suwalsko-mazurski
19:00 Obiektyw
19:25 Kartka z kalendarza
19:35 Regiony kultury
19:45 Prezentacje
19:55 Okiem reportera
20:15 Gość dnia
20:30 Kurier sportowy
20:45 Rozmowa dnia
21:00 Telekurier
21:55 Echa dnia
22:15 Eurotel Polska 2002
22:25 Koneser
22:45 Obiektyw
23:00 Przegląd suwalsko-mazurski
23:15 Patrol Trójki
00:00 Kino nocne

Sobota 14.09.2002

TVP 2

07:55 Studio urody
08:05 Echa tygodnia
08:35 Spróbujmy razem
09:00 Spróbujmy razem
09:05 M jak miłość; serial
10:00 Maciej Niesiołowski - z batutą i z humorem
10:20 M jak miłość;
11:10 Tajemnice królestwa oceanu; serial
11:40 Kręcioła
12:00 Arka Noego
12:25 Kino bez rodziców
12:45 Zostańcie ze mną -f ilm
14:30 30 ton!
15:00 Familiada; teleturniej
15:30 Złotopolscy; telenowela
16:00 Wielka gra
16:40 „Niebo"- ostatni scenariusz Krzysztofa Kieślowskiego
17:00 Andrzej Cierniewski i przyjaciele
18:00 Ryzykanci
19:00 PROGRAM LOKALNY
19:30 Panorama
20:05 Świat obok nas
21:00 Gala Lata z Radiem
21:55 Herbatka u Tadka
22:50 Słowo na niedzielę
23:00 Panorama
23:35 Quik-film fab.
01:20 Gala Boksu Zawodowego
03:00 Muzyka na dobranoc

Polonia

07:00 Na dobre i na złe; telenowela
08:00 Biesiada pod żaglami
09:00 Wiadomości
09:15 Grupa specjalna Eko
09:40 Ziarno
10:05 Hity satelity
10:20 Parada oszustów; serial
11:20 Tam gdzie jesteśmy
11:50 Zaproszenie
12:10 Fitness Club; telenowela
13:35 Polskie drogi; serial
15:00 Studio sport
17:00 Pamiętaj o mnie...
17:30 Tam gdzie jesteśmy
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:40 Na dobre i na złe; telenowela
19:30 Złoty pilot
19:55 Zaproszenie
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:00 Polskie drogi; serial
22:25 Mój ślad w Telewizji
22:35 Wieczór z Jagielskim
23:15 Kazimierz Kowalski zaprasza...
00:05 Tiffany
00:25 IV Mazurska Biesiada Kabaretowa
01:20 Na dobre i na złe; telenowela
02:15 Dinusie
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Disco - Relax
08:00 Twój lekarz
08:30 W drodze
09:00 Serial anim.
09:30 Psotny Bill - serial
10:00 Jednorożec Kleo – serial anim.
10:30 Power Rangers - serial
11:00 Hitmania
12:00 Młode lwy - dramat wojenny
13:45 KLASYKA FILMOWA
15:30 Promenada sukcesu
16:15 4 x 4 - magazyn motoryzacyjny
16:45 Informacje
17:00 Najzabawniejsze zwierzęta świata
17:25 Apetyt na miłość
17:55 Roswell: w kręgu tajemnic - serial
18:50 Asy z klasy - serial
19:45 Informacje
20:05 Zerwane więzi
21:00 Film fab.
23:00 Obcy - 8 - thriller science-fiction
01:00 Kino nocne
03:25 Muzyka na dobrznoc

Białystok

06:35 Kostek - serial
08:00 Reksio
08:30 Kurier
08:40 Prognoza pogody
08:45 Reksio - serial anim
09:00 Obiektyw
09:10 Diagnoza
09:15 Kinoman
09:30 Koneser
09:35 Znane nieznane
10:00 Świat
10:30 Kurier
10:40 Prognoza pogody
10: 45 W słońcu i w deszczu - serial
11:40 Gdzie jest ten dom?
12:30 Kurier
12:45 Od arii do piosenki
13:30 Kurier
13:40 Prognoza pogody
13:45 Motoświat
14:15 Reportaż tygodnia
14:30 Kurier Polska
14:40 Prognoza pogody
14:45 Lizzie McGuire - serial
15:15 Książka dla dzieci
15:30 Kurier
15:35 Etniczne klimaty
16:30 Kurier
16:40 Obiektyw
16:45 Gość dnia
17:00 U siebie
17:30 Kurier
17:45 Młodzi kontra
18:30 Kurier
18:35 Świat Polska 2002
19:00 Obiektyw
19:20 Znane nieznane
19:30 Okiem reportera
19:35 Regiony kultury
19:40 Dom - serial
21:05 Telekurier bis
21:30 Kurier
21:55 Przegląd gospodarczy
22:20 Kulturalny wywiad
22:30 Kurier
22:45 Obiektyw
23:00 Portrety
23:30 Kurier Polska
00:00 Sport

Niedziela 15.09.2002

TVP 2

08:00 Film dla niesłyszących
08:55 Słowo na niedzielę
09:00 M jak miłość; serial
09:55 Leonard Bernstein
10:55 Selekcja
11:20 Smak Europy
11:30 Szanujmy Ziemię
12:20 Smak Europy
12:30 Podróże kulinarne
13:00 Żandarm w Nowym Jorku; komedia
14:45 Smak Europy
15:00 Familiada; teleturniej
15:30 Złotopolscy; telenowela
16:00 Szansa na sukces
17:00 Na dobre i na złe; serial
18:00 Święta wojna; serial
18:30 7 dni świat
19:00 Program lokalny
19:30 Panorama
20:00 Smak Europy
20:05 Telenowela dok.
20:35 Tylko futbol
21:05 Gala Lata z Radiem
22:05 Z Archiwum X; serial
22:50 Smak Europy
23:00 Panorama
23:35 Bajki z Królestwa Lailonii
23:50 Studio Teatralne Dwójki; Zbrodnia i kara
02:05 Kontrakt rysownika; fab.

Polonia

07:00 Słowo na niedzielę
07:05 M jak miłość; serial
08:00 Echa tygodnia
08:30 Biografie
09:20 Uczmy się polskiego
09:55 Kolorowe nutki
10:05 Baśnie z tysiąca i jednej nocy
10:30 Złotopolscy; telenowela
11:20 Studio sport
13:00 Anioł Pański
13:15 Pieśni tęsknotą pisane
14:00 Transmisja Mszy Świętej
15:15 Stawka większa niż życie; serial
16:15 Studio sport
18:00 Teleexpress
18:15 Sportowy Express
18:25 Dziennik telewizyjny
18:35 Tiffany
19:00 Transmisja z uroczystości poświęcenia Kaplicy Katyńskiej w Warszawie
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:00 Obudź się, szpiegu; film sensacyjny
22:35 Mój ślad w Telewizji
22:40 Szansa na sukces
23:35 Ekstradycja 2; serial
00:30 I Gala Piosenki Wczasowej
01:25 M jak miłość; serial
02:15 Przygody Bolka i Lolka
02:30 Wiadomości

Polsat

08:00 4 x 4 - magazyn motoryzacyjny
08:30 Jesteśmy
09:00 Seriale animowane
09:30 Psotny Bill - serial
10:00 Świat Hugo
10.30 Power Rangers - serial
11:00 Muzykogranie
12:00 Słoneczny Patrol, serial
13:00 Szaleństwa panny Ewy - komedia
14:45 Luzik guzik - serial
15:35 Benny Hill - serial kom.
16:05 Niewiarygodne, ale prawdziwe - serial
16:30 Fundacja Polsat
15:45 Informacje
16:55 Prognoza pogody
17:00 Jaś Fasola
17:55 Roswell - W kręgu tajemnic - serial
18:50 J.A.G. - Wojskowe Biuro Śledcze - serial
19:45 Informacje
19:55 Sport
20:00 Prognoza pogody
20:05 Program rozrywkowy
21:00 Rodzina zastępcza - serial
21:30 Świat według Kiepskich - serial
22:00 Słodka wolność – komedia
00:00 Latająca karetka
00:30 Magazyn sportowy
01:10 Magazyn piłkarski
02:30 Muzyka na dobranoc

Białystok

07:35 Kostek - serial
08:30 Kurier
08:40 Prognoza pogody
08:45 Dany, opowiedz mi - serial
09:00 Obiektyw
09:10 Sami o sobie
09:55 Koneser
10:00 Teleplotki
10:30 Kurier
10:40 Prognoza pogody
10:45 Vincent i ja - film
12:30 Kurier
12:35 Wojenne dni Warszawy
13:30 Kurier
13:40 Prognoza pogody
13:45 Świat z TVB
14:00 Msza święta
15:10 Książka dla dzieci
15:30 Kurier
15:35 Poznajmy je lepiej
15:50 Kwartet
16:00 Kowalski i Schmidt
16:30 Kurier
16:35 Prognoza pogody
16:40 U źródeł wiary
16:00 Podpowiedzi w plenerze
17:40 Prognoza pogody
17:45 Muzyczne chwile
18:30 Kurier
18:35 Teleplotki
19:00 Obiektyw
19:50 Film fab.
21:00 Telekurier
21:30 Kurier
21:55 Od niedzieli do niedzieli
22:20 Książka tygodnia
22:30 Kurier
22:40 Prognoza pogody
22:45 Obiektyw
23:00 Sport
23:30 Kurier
22:45 Prognoza pogody
23:50 Bezpieczne lato
00:05 Sport

W drogę za 10-mi!

Rozpoczęcie roku szkolnego na Białorusi

ciąg dalszy ze str.1

-W Grodnie młodzież spisała się znakomicie — zaznaczył Lesław Skinder. *- Z grona 33 absolwentów wszyscy zdali maturę i 28 osób podejmie studia w Polsce. Myślę, że wyniki wołkowyskich maturzystów będą nie gorsze. Ale ważne jest, aby pamiętali, żeby po studiach, po zdobyciu kwalifikacji wrócić do rodzinnego miasta. Wołkowysk potrzebuje ludzi wykształconych.*

Zaznaczając wyjątkowość Polskiej Szkoły Tadeusz Kruczkowski wyraził nadzieję, że w planie lekcyjnym z czasem zwiększy się ilość godzin historii Polski i kultury, oraz podziękował rodzicom, którzy w tym roku oddali dzieci do zerówki.

Dzieci te otczuły szczególną radość z okazji rozpoczęcia roku szkolnego, otrzymując plecaki z przyborami szkolnymi od Lesława Skindera. Pierwszoklasiści otrzymali plecaki przekazane od „Wspólnoty Polskiej", które wręczył Tadeusz Kruczkowski, a na wszystkich uczniów w klasach czekały słodycze.

Werenowo

W Werenowie szeroko omawia się pytanie budowy szkoły dwukulturowej, w której przedmioty cyklu przyrodniczo-humanistycznego wykładane będą w języku polskim, a fizyka, biologia, chemia, matematyka w języku państwowym — białoruskim lub rosyjskim. Oprócz tego cykl wychowawczy: zajęcia pozalekcyjne i zajęcia klasowe - będzie prowadzony w języku polskim. Kadra pedagogiczna i dyrekcja szkoły muszą znać język polski.

- Co dotyczy finansowania, nie będzie to prywatna szkoła ZPB, tylko równouprawniona w systemie szkolnictwa białoruskiego — powiedziała **Głosowi** Anżelika Borys, wiceprezes ds. Oświaty ZPB.

— Szkoła będzie budowana przez państwo białoruskie oraz państwo polskie za pośrednictwem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska". Jaki procent udziału każdej ze stron będzie w budowie, to jeszcze jest do uzgodnienia. Planuje się, że przy budynku tej szkoły mieścić się będzie siedziba Oddziału ZPB w Werenowie. Co dotyczy umowy, projekt jest już sporządzony i na dzień dzisiejszy jest rozpatrywany przez władze. Uważam, że dojdziemy do porozumienia.

- Mieszka tu 83 proc. Polaków, jednak nie ma już takiego entuzjazmu jak sprzed lata, szczególnie młodzież zaniedbała polskość — podzieliła się własnymi zmartwieniami Antonina Mukłanowicz, przedstawiciel Oddziału ZPB w Werenowie. *— Dlatego tak niezbędne jest wybudowanie tej szkoły, aby przyciągnąć młode pokolenie do odradzania polskości, wszczepić im miłość do języka ojczystego, zaangażować do pielęgnacji tradycji, a polska szkoła będzie temu pod każdym względem sprzyjać. Jest dużo dzieci chętnych do nauki języka polskiego. Kiedy otworzymy pierwszą klasę, będzie ich co raz więcej. Niestety problemy pozostają.*

Irena Jankowska, nauczycielka języka polskiego w szkole werenowskiej zaznaczyła: *- Widziałam szkoły wybudowane w Grodnie i Wołkowysku. To prawdziwe pałace! Dla naszych dzieci nauka w podobnej szkole to ogromny zaszczyt. Kiedy namawiamy rodziców do oddawania swoich pociech do szkoły dwukulturowej, podajemy przykłady szkół w Grodnie i Wołkowysku. Tam naprawdę dzieci mają możliwość rozwoju. Ludzie już nie wierzą, że ta szkoła będzie tu wybudowana. Tyle lat o to walczymy i czekamy z niecierpliwością. Nie możemy przecież oklamać i zawieść tych wszystkich ludzi, którzy pragną oddać swoje dzieci do takiej szkoły.*

Helena Barbarowicz, nauczycielka języka polskiego oraz mama, której dziecko w tym roku poszło do zerówki, również jest zadowolona z takiego rozwiązania: *„W chwili obecnej dużo osób zadaje mi pytanie: "Po co oddajesz swoje dziecko do tej szkoły? Sama skończyłaś studia w Polsce i nie masz pracy, chcesz, żeby to samo spotkało twojego syna?" Zawsze odpowiadam: "To jest moje dziecko i to ja mam prawo decydować do jakiej szkoły je oddać".*

2 września br. 16 dzieci rozpoczęło naukę języka polskiego jako przedmiotu w szkole w Werenowie. Przedstawiciele ZPB Józef Porzecki i Anżelika Borys, prezes PMS Stanisław Sienkiewicz, dzieci, nauczyciele i rodzice, zebrali się w werenowskim przedszkolu, w którym będą prowadzone zajęcia zerówki. W tym uroczystym dniu nie brakowało życzeń, prezentów i kwiatów. Jednak największą radość sprawiły dzieciom plecaki i słodycze ufundowane przez Stowarzyszenie "Wspólnota Polska".

- Życzę, aby dzisiejszy dzień był dla was wyjątkowy, a przekazane plecaki - wypełnione dziesiątkami. Przekazujemy także od Działu Oświaty ZPB podręczniki, alfabet, mapę Polski, a te słodycze niech osłodzą wasz start w nauce — mówiła Anżelika Borys.

- Tworzymy początki, dajemy nowy impuls szkolnictwu polskiemu na ziemi werenowskiej — podkreślił Józef Porzecki. *— Na całym świecie jest rzeczą normalną, że tam, gdzie są mniejszości narodowe, obecne są szkoły z ich ojczystym językiem wykładowym. W dzisiejszym świecie trzeba znać wszystkie języki, w tym język ojczysty, oraz język państwa, w którym mieszkamy, i języki obce.*

Helena Brabarowicz w imieniu dzieci i rodziców podziękowała za otrzymane prezenty. *"Chciałabym, aby ten ogień radości, który dzisiaj został zapalony wspólnie przez dzieci, rodziców, nauczycieli i gości, zawsze świecił w tej klasie."*

Iwieniec

19 dzieci z Iwieńca rozpoczęło naukę według nowego programu szkoły dwukulturowej. Wiceprezesi ZPB Józef Porzecki oraz Anżelika Borys spotkali się z zebranymi dziećmi i ich rodzicami, aby w tak ważnym dniu życzyć sukcesów na nowej szkolnej drodze życia oraz wręczyć podręczniki, słodycze, plecaki z pełnym wyposażeniem ufundowane przez Stowarzyszenie "Wspólnota Polska". Przedstawiciele ZPB podziękowali prezes Oddziału ZPB w Iwieńcu Teresie Sobol za to, że z ogromnym zaangażowaniem podeszła do utworzenia tej klasy. Duża zasługa w tym także dyrektora Szkoły Średniej w Iwieńcu Piotra Bibika. W swoim wystąpieniu zaznaczył, że bardzo zależy mu na tym, aby *"ci uczniowie byli zadowoleni i nigdy nie żałowali, że wybrali właśnie ten rodzaj nauki".*

Ta klasa może być dla wszystkich przykładem, który pokazuje, że mimo wszelkich trudności warto próbować, warto walczyć o odrodzenie polskości na naszych ziemiach. Polacy z Iwieńca udowodnili to wszystkim, nawet tym, którzy mają lepsze warunki do utworzenia szkół dwukulturowych.

Andrzej POCZOBUT, Tatiana ZALESKA, Irena KULIKOWSKA,

fot. J.WANIUKIEWICZ, T.ZALESKA I. KULIKOWSKA

Werenowo. Pierwszy dzień nauki

Grodno

Wołkowysk

Iwieniec. Niech służą przykładem!

Wołkowysk

Wołkowysk

Wołkowysk

Grodno

Grodno

Witaj, szkoło!

Już jesień przyszła liliowym wrzosem,
który zakwita pod dachem sosen.
Patrzą nań sosny, żałują lata,
z wrzosowych kwiatów las wieniec splata.
Hej, radością oczy błyszczą
i szczęśliwe mamy miny,
Bo z przedszkola do pierwszej klasy
dzisiaj wszyscy przechodzimy.
Dlatego lata nie żałujemy
i do szkoły raźno idziemy.

Mamy plecak, w nim zeszyty,
książki, piórnik, kredki, farby.
Jaki ciężki! Sprawdźcie sami.
I do tego worek mały.
Godnie wkroczę do mej szkoły.
Lenistwo, nudę i niechęć
przed progiem niech każdy zostawi,
bo nie zabawka, lecz książka
teraz cię będzie bawić.
Tu każdy swą wiedzę wzbogaca.
Czeka cię więc i praca.

Nie trzeba nigdy się obawiać,
że książka męczy nas i znuży.
Bo ona z nami chce rozmawiać,
namówić chce nas do podróży.
Pocieszyć chce, rozśmieszyć nieraz,
chce pożartować, bawić, uczyć.
I kolorowy świat otwierać czarną literką,
cennym kluczem.

Podsumowanie konkursu

Rozwiązanie wakacyjnej krzyżówki, zamieszczonej w nr. 30 (26 lipca 2002r.) brzmi: autobus, wóz, lampa, skrzyżowanie, znak, tramwaj, opona, zakręt, samochód, rower, pociąg, droga, zebra, tunel.

Wśród autorów prawidłowych odpowiedzi przeprowadziliśmy losowanie i nagrody książkowe wysyłamy do: **Julii Skryckiej** z Postaw i **Katarzyny Powargo** z Lidy.

Redakcja **Głosu** serdecznie dziękuje wszystkim uczestnikom konkursu.

Mój wrzesień

Fragmenty wspomnień

Mimo upływu przeszło sześćdziesięciu lat w mojej pamięci na zawsze pozostaną szczęśliwe lata dzieciństwa, które związane były z Twierdzą Brzeską i zostały brutalnie przerwane we wrześniu 1939r.

Pełnia lata

Czerwiec 1939r. Zakończył się rok szkolny. Dla nas, uczniów Szkoły Powszechnej nr 8 w Twierdzy Brzeskiej, rozpoczęły się długo oczekiwane wakacje. Byłem już uczniem trzeciej klasy. Pożegnaliśmy naszą wychowawczynię Jarmułłowicz. Pożegnaliśmy również naszą „budę", położoną w pobliżu koszar Oddziału Żandarmerii Wojskowej. Koszary mieściły się w kazamatach wałów otaczających Wyspę Północną. Od tego momentu miejscem naszych wakacyjnych zabaw stał się rejon koszar 6-go Batalionu Saperów na Wyspie Centralnej. Szczególnym miejscem zabaw była plaża, leżąca nad prawą odnogą rzeki Muchawiec, która była terenem podstawowego szkolenia nad wodą żołnierzy batalionu.

Był lipiec, pełnia lata. Nie słychać jednak było głosów komend, zgiełku towarzyszącego ćwiczeniom. Panowała cisza. Na brzegu leżały sterty desek, kantówek, zwoje drutów, kawałki materiałów. Wszystko to przed kilkoma dniami stanowiło elementy dekoracji: pływających scen z „wianków"- pokazów organizowanych w dniu św. Jana, patrona 6-go Batalionu Saperów. Obok olbrzymiego „cielska" strasznego smoka, który straszył widzów zebranych nad brzegiem Bugu przy pięknej przystani kajakowej, leżały również fragmenty gdańskich portowych elewatorów. Nieco dalej „zabudowania" murzyńskiej wioski, elementy fregaty, fortecy pirackiej osadników oraz mnóstwo innych „bogactw" wykorzystywanych w naszych zabawach. Ładne, słoneczne dni zachęcały nas do niekończących się szaleństw, których inicjatorami najczęściej byli: nieżyjący już Rysio Marszałek, Stefan Rytczak, Masia Marszałkówna oraz moja starsza siostra Maria. W tym czasie w twierdzy panował spokój, od czasu do czasu przerywany jedynie wzmożonym ruchem przyjeżdżających i wyjeżdżających grup żołnierzy. Na podstawie słyszanych rozmów, komunikatów podawanych przez radio można było przypuszczać, że dzieje się coś nadzwyczajnego. Potwierdzeniem tego mógł być również fakt wyjazdu naszych ojców i sąsiadów, którzy już przy końcu marca opuścili twierdzę, udając się ze swoimi żołnierzami, jak mówiono, „na zachodnią granicę".

Lipcowe dni pięknego lata mijały szybko. Nadszedł upalny sierpień 1939r. Rozpoczęliśmy przygotowania do nowego roku szkolnego. Nic nie zwiastowało, iż nie będzie nam dane przekroczyć progów naszej szkoły.

Pierwsze dni wojny

1 września wybuchła wojna. Początkowo nie zdawaliśmy sobie sprawy z powagi sytuacji. Nawet wówczas, gdy w pierwsze wrześniowe przedpołudnie nad twierdzą pojawił się, lecący bardzo nisko z groźnym rykiem silników, niemiecki samolot. Leciał w kierunku Terespola nad Wyspą Lotniczą w kierunku dworca kolejowego. Rozległ się gwałtowny terkot karabinów maszynowych obrony przeciwlotniczej. Pamiętam, że jedno ze stanowisk zostało umieszczone na specjalnie w tym celu wybudowanej platformie - pomoście na dachu sztabu. Również pamiętam, że całe opisane zdarzenie trwało bardzo krótko. Wszystko to utrwaliło się w mojej pamięci, gdyż w tym czasie byłem przy budynku, naprzeciw sztabu. Mieszkał tam mój serdeczny kolega Lolek Kuluk. Następnego dnia, tj. 2 września rozpoczęła się, zgodnie z Zarządzeniem Dowódcy DOK nr 9, gen. bryg. Franciszka Kleeberga ewakuacja rodzin żołnierzy zawodowych, zamieszkujących w twierdzy. Punktami docelowymi ewakuacji wytypowane zostały osady i majątki położone w odległości 20-50 km od Brześcia. Nasza rodzina: mama, starsza siostra Maria oraz ja, zostaliśmy przewiezieni w okolice miejscowości Kodeń, po lewej stronie Bugu, do osady Kolonia Zabłocie. Ulokowano nas, u gospodarza, który przed wybuchem wojny wykończył swój nowy dom. Nasz pobyt na wsi wypełniony był obserwacją życia i pracy rolników. Różniło się ono znacznie od tego, które znaliśmy z okresu pobytu w twierdzy. Tok dnia regulowany był codziennymi czynnościami.

Ta pozorna sielanka przerywana była kilkakrotnie przelotami niemieckich samolotów. Nawet raz zdarzył się przelot prawdopodobnie samolotu obserwacyjnego. Leciał tak nisko, że wyraźnie było widać twarze jego załogi. W godzinach nocnych widoczne były dalekie luny pożarów, wzniecanych, jak mówiono, przez bombardowania. Był to, namacalny dowód na to, że trwała wojna. Po kilku dniach naszego pobytu na wsi niespodziewanie wieczorem zjawił się nasz ojciec. Było to dla nas dużym zaskoczeniem, gdyż od marca 1939r. przebywał poza twierdzą. Z jego relacji wynikało, że na zachodniej granicy przebywał w rejonie Koronowa k. Bydgoszczy.

Zgodnie z planem mobilizacji na wypadek wojny 6-ty Batalion Saperów wszedł do składu 9 Batalionu Saperów, który został przydzielony do 9-tej Dywizji Piechoty. Po rozpoczęciu działań wojennych, przełamaniu polskiej obrony jednostki Wehrmachtu wdarły się w głąb naszego kraju, zmuszając 9-tą Dywizję Piechoty do odwrotu. Kolumna transportowa mojego ojca, przemieszczając się zgodnie z rozkazem na wschód, dotarła do Twierdzy Brzeskiej. W czasie wycofywania się w m. Włochy k. Warszawy saperzy dostali się pod ogień broni maszynowej. Z wypowiedzi ojca wynikało, że mogli to być „dywersanci niemieccy". Zdarzenie mogło mieć miejsce 7, względnie 8 września 1939r. Po przybyciu do twierdzy oraz stwierdzeniu, że zostaliśmy ewakuowani, ojciec postanowił zabrać nas do Brześcia. Miało to miejsce 10 września. Jego przybycie wieczorem, jak dzisiaj sądzę, było dyktowane warunkami bezpieczeństwa. Z uwagi na działalność lotnictwa niemieckiego jazda w dzień była przedsięwzięciem bardzo ryzykownym. Droga naszego powrotu wiodła przez Chotyłów, Terespol na Wyspę Lotniczą twierdzy. Znajdował się tam parterowy budynek zbudowany w 1937r. Jedno z czterech mieszkań zajmowali rodzice. Budynek był położony ok. 200 m od traktu prowadzącego z Wyspy Centralnej (od Bramy Saperskiej) do Terespola. W odległości ok. 70 m od budynku znajdowała się potężna bryła fragmentu fortyfikacji zwana przez nas „prochownią". Wszystkie daty, które wyżej podaję, określam na podstawie dokonanych w terminie późniejszym ustaleń zgodnie z faktami, które miały miejsce. I tak np. datę naszego powrotu z Kolonii Zabłocie do twierdzy kojarzę z datą przejazdu przez palący się Chotyłów. Jego mieszkańcy podejmowali rozpaczliwe próby ugaszenia pożaru, który ogarnął liczne drewniane zabudowania. Pożar był efektem wcześniejszego bombardowania przez lotnictwo niemieckie.

Po dotarciu do naszego mieszkania mama przystąpiła do normalnych codziennych czynności domowych. Trwało to zaledwie dwa dni. 13 września zostaliśmy zobowiązani do natychmiastowego opuszczenia mieszkania i udania się do schronu. Schron mieścił się w wałach oddzielających Wyspę Lotniczą od starego koryta Bugu, za którym były już zabudowania Terespola. Nasz schron w rzeczywistości okazał się stajnią dla koni, przystosowaną dla potrzeb ochrony ludzi. Jego czołową, frontową ścianę stanowiła konstrukcja drewniana z grubych desek-bali. Od strony zewnętrznej nie mogła zapewnić pełnego bezpieczeństwa przed rażeniem odłamkami rozrywających się pocisków.

Jak wynikało z informacji, powodem polecenia udania się do schronów, było nasze bezpieczeństwo. Z ustaleń władz wojskowych wynikało, iż na północ od Brześcia pojawiły się niemieckie czołgi. Dzisiaj wiemy, że były to czołgi jednostek XIX Korpusu Pancernego gen. Heinza Guderiana. Po przełamaniu obrony na Pomorzu oraz przebiciu się w rejonie Grudziądzu na teren Prus Wschodnich korpus skoncentrował się na poligonie wojskowym w Orzyszu, by następnie ponownie przekroczyć granicę polską 9 września. Nacierając na południe przez umocniony rejon pod Wizną po zdławieniu oporu, niemieckie dywizje zmierzały najkrótszą drogą w kierunku Brześcia. Zamiarem Niemców było, przez szybkie opanowanie Brześcia i Twierdzy Brzeskiej, nacieranie na południe wzdłuż Bugu, w celu połączenia się z jednostkami, które atakowały nasz kraj ze Słowacji.

Faktem jest, że już 14.09.1939r. mieszkańcy twierdzy, znaleźli się pod ostrzałem niemieckiej artylerii. Na podstawie dostępnych dzisiaj dokumentów można było ustalić, iż zajęła ona stanowiska ogniowe w rejonie wsi Rzeczyca, skąd prowadziła systematyczny ogień na rozpoznane cele. Ostrzał artylerii w dniach oblężenia ustawał kilkakrotnie. Miało to miejsce 15 i 16 września. Przerwy były bardzo krótkie. Prawdopodobnie w tym czasie Niemcy podejmowali kolejne próby szturmu skutecznie odpierane przez obrońców. Wielokrotnie, w trakcie oblężenia, przeżywaliśmy tzw. „nawały ogniowe". Dzisiaj sądzę, bogatszy o informacje z późniejszego okresu oraz kojarząc znane obecnie fakty, zdarzenia, które wówczas miały miejsce, iż ich celem było zniszczenie określonych, rozpoznanych celów, jak również działanie psychologiczne: wywarcie presji, złamanie oporu bohatersko i z determinacją walczących obrońców. Z intensywności prowadzonego ognia, można było przypuszczać, że prawdopodobnie uczestniczyła w nich cała artyleria korpusu.

cdn.

dr Zygmunt POPIEL

Oto w jak perfidny sposób Adolf Hitler uzasadniał agresję na Polskę w 1939 roku:

Odezwa Hitlera do Wehrmachtu 1 września 1939r. Czytamy w niej m.in.:

„... Państwo Polskie odmówiło pokojowego uregulowania stosunków sąsiedzkich, do czego dążyłem, i zamiast tego uciekło się do broni. Niemcy w Polsce są prześladowani przy zastosowaniu krwawego terroru, wypędzani ze swoich siedzib. Szereg naruszeń granicy, które nie mogą być tolerowane przez wielkie mocarstwo, wykazuje, że Polska nie miała zamiaru szanować granic Rzeszy. Aby skończyć z tymi obłąkańczymi wybrykami nie pozostaje mi żaden inny środek, jak od tej chwili na gwałt odpowiedzieć gwałtem".

MIŃSK

Żywa historia

Minęło 57 lat, jak skończyła się największa i najokropniejsza wojna wszechczasów. Dla młodego pokolenia te czasy są już historią, którą możemy poznać tylko dzięki podręcznikom w szkole. Zostali, co prawda, jeszcze ludzie, którzy uczestniczyli w bitwach, walczyli o wolność do ostatniej kropli krwi, ale z każdym rokiem zostaje ich coraz mniej.

Naszym obowiązkiem jest przede wszystkim nie zapominać tych odważnych żołnierzy, walczących o to, żebyśmy mogli oddychać powietrzem wolności. To jest obowiązek każdego z nas i całego państwa. Polska jako kraj, zawdzięczający swoją niepodległość odważnym żołnierzom AK, z wielkim szacunkiem czci swoich bohaterów.

Już od 6 lat Ambasada RP w Mińsku organizuje coroczne spotkania kombatantów Armii Krajowej z Kresów. Zbierają się tutaj byli żołnierze i oficerowie Wojska Polskiego z całej Białorusi. Wspominają swoich kolegów, którzy już odeszli, zdarzenia z lat ubarwionych krwawym kolorem wojny, kiedy na ich barkach spoczywało jedno, ale jak ważne zadanie — zwyciężyć. Wszyscy należeli do AK, podporządkowanej rządowi emigracyjnemu w Londynie. Początkiem Armii Krajowej była powstała we wrześniu 1939r. Służba Zwycięstwu Polski (SZP). To właśnie na rozkaz dowództwa AK rozpoczęło się 1 sierpnia 1944r. powstanie warszawskie. AK została rozwiązana 19 stycznia 1945r.

Ale Polska nie zapomina po dzień dzisiejszy bohaterskich czynów swoich żołnierzy. Szczególnie tych, którzy, chociaż ani razu nie widzieli Warszawy, zawzięcie bronili Ojczyzny, których duch waleczny pozwalał wytrwać do końca.

W kwietniu br. w Ambasadzie RP w Mińsku nadano stopień podporucznika Sergiuszowi Kurażowi, kombatantowi z Lidy, który od wielu lat uczestniczył w corocznych spotkaniach kombatantów. Jak i dla jego kolegów, dla niego uroczystość ta jest możliwością spotkania się z tymi, którzy najpiękniejsze lata swojej młodości oddali przyszłości dzisiejszej młodzieży. Dzięki wielkim staraniom Ambasady RP i Konsulatu RP w Mińsku każdego roku do grona spotykających się dołączają nowe osoby, odszukane przez Annę Kościeniewicz. W tym roku to: Aleksander Leszkiewicz, który podczas II wojny światowej był saperem i rozbroił 1152 miny, z których ok. 500 w samej Warszawie, oraz Wiktor Wersocki, wspaniały malarz, oficer AK, który jako pierwszy wstąpił na most Poniatowskiego przy wyzwoleniu stolicy Polski.

- *To wspaniałe przyjęcie, bardzo kameralne, a zarazem wesołe i uroczyste. Dla mnie ogromnym zaszczytem jest przebywanie tutaj, nie spodziewałem się, że jeszcze o nas pamiętają* — powiedział Aleksander Leszkiewicz ze łzami w oczach.

Spotkałam się podczas tej uroczystości z Reginą Ostrouch z Mołodeczna, która w niespokojnych czasach wojny uczyła dzieci języka polskiego. I chociaż ta niesamowita osoba ma 84 lata, wspaniale recytuje z pamięci wiersze polskie. Po wojnie zmuszona była pracować jako ekonomista, ale teraz znowu, jak za dawnych czasów, uczy młode pokolenie mowy ojczystej. Dla niej to na pewno nie tylko niewielki dodatek do emerytury, ale coś więcej — możliwość przekazania wiedzy, którą niosła przez całe życie w sercu. Życzę wszystkim kombatantom, którzy zebrali się 29 sierpnia br. w Ambasadzie RP w Mińsku, przede wszystkim dużo zdrowia, żeby mogli spotykać się jeszcze przez długie lata.

Julia JASIŃSKA

Ludzie dobrzy, pamiętajcie!

Bezprawie zbrodnią, śmierć jest bezprawia cieniem

Pod takim hasłem 9 sierpnia br. w lesie Hajki na terenie gminy Karcewicze odbyła się uroczystość i nabożeństwo ekumeniczne, upamiętniające 60. rocznicę zbrodni ludobójstwa na obywatelach polskich II Rzeczpospolitej, dokonanej 5 sierpnia 1942r. przez białoruskich kolaborantów z rozkazu władz hitlerowskich.

Polana obok grobu wypełniona ludźmi z sąsiednich wsi i odległych zakątków rejonu nieświeskiego. Obok lasu mikrobusy i samochody osobowe oraz bufet, zaopatrzony w napoje chłodzące, słodycze i owoce.

Grób odnowiony, wszędzie świeża farba. Na wyższym pomniku przyciąga wzrok piękny złocisty krucyfiks, a napis w języku polskim promieniuje złotem, tak jak i na drugim pomniku w języku rosyjskim. Po bokach pomników dwa duże granitowe sześciany, na których wyryte są nazwiska ofiar, m.in. spoczywających tutaj podoficerom 27 Pułku Ułanów Nieświeskich im. Króla Stefana Batorego. Obok grobu, w pobliżu pomników, duża tablica z napisem: *„Ludzie dobrzy, pamiętajcie”!*

Uroczystość otwiera Aleksander Sidorowicz, przewodniczący zarządu gminy Karcewicze. Mówi, że spotykamy się tutaj, żeby uczcić pamięć tych, którzy zostali rozstrzelani przez faszystów. Opowiada, jak jego 20 - letni ojciec wraz z innymi wieśniakami widział, jak szosą przejechały 3 otwarte samochody ciężarowe wypełnione ludźmi, a za chwilę już słyszał serię z karabinów maszynowych. Takich faktów nie zapomina się, pozostają one w pamięci na całe życie. Prowadziły program bardzo profesjonalnie i pięknie nauczycielki ze szkoły i Domu Kultury w Karcewiczach: Natalia Płaksa i Maryna Szumiejko.

Na terenie rejonu nieświeskiego zginęło 10 tys. osób, w tym 1000 dzieci, 2700 kobiet, 3000 jeńców, a 2700 osób wywieziono do Niemiec. Dziś po ofiarach pozostały pomniki i tablice pamiątkowe. Jedno z tych miejsc to tragiczne Hajki z 5 sierpnia 1942r.

Odczytano listę ponad 80 ofiar, w tym księży, zakonnic, urzędników państwowych, nauczycieli, uczniów, studentów, wojskowych, rzemieślników, rolników. Przytoczono wspomnienia świadków tej smutnej historii przechowywane w szkole w Karcewiczach.

Świadek wydarzeń Irena Dawydowa z Urzanki, której ojciec Kazimierz Sprusiński i jego kuzyn spoczywają w tym miejscu, przejmująco opowiada swoje przeżycia sprzed 60 laty, gdy z matką dotarły do tego miejsca. A Janina Jewdykowa z Horodzieja, wówczas 15 - letnia dziewczynka, w niezwykle ciepłych słowach opowiada o swoim proboszczu, księdzu Józefie Gogolińskim, wspaniałym kapłanie, troskliwym opiekunie dzieci, szczególnie biednych i sierot. Dzieci ze szkoły w Karcewiczach składają kwiaty. To one od wielu lat pod kierownictwem swoich nauczycieli pieczołowicie przechowują pamięć o tragicznie zmarłych i odwiedzają grób. Minutą ciszy zebrani uczcili pamięć o pomordowanych. Ja, jako naoczny świadek chcę podzielić się wspomnieniami, jak to z matką Anielą i siostrą Honorcią wraz z kilkoma kobietami po kilku godzinach od chwili mordu w środę 5 sierpnia 1942r. dotarliśmy tutaj. Dół do połowy był niewypełniony, ciała pomordowanych były przysypane 20 cm warstwą piasku, spod którego były widoczne świeże gałązki i liście brzózek. Obok dołu leżały: grzebień, guziki, zakrwawiona chusteczka. Wśród obecnych strach był wielki. Wydawało się, że mordercy za chwilę wrócą i nas wykończą. Razem z siostrzyczką Honorcią mocno trzymaliśmy się za ręce, płakaliśmy po naszym ukochanym tatusiu. Widziałem ściekające łzy po policzkach mamy i innych kobiet,

Podczas nabożeństwa ekumenicznego

a wszystkie głośno szlochały. Mama zdecydowanym przyciszonym głosem nawoływała kobiet do odgrzebania spod piasku swoich bliskich, lecz one stały jak skamieniałe, ciągle płacząc i wydając jęki rozpaczy. Jednak mama wskoczyła do dołu i zaczęła rękami odgrzebywać ciała. Natrafiła na ciepłą rękę ofiary oraz ubrania. Lecz kobiety w wielkim strachu nawoływały mamę do zaprzestania, „bo przecież nas też pomordują”. Ostatecznie strach wziął górę. Od tego czasu moje szczęśliwe dzieciństwo odeszło na zawsze. Zabrano go mi je w brutalny sposób wraz z moim ukochanym tatusiem i jego współofiarami. W jednej chwili zostałem smutnym dorosłym dzieckiem, w pamięci którego ciągle są tragiczne Hajki. A już w niedzielę 9 sierpnia mogiła była zasypana. Widziałem ludzi, którzy zapalali świece, składali kwiaty i na klęczkach we łzach modlili się za dusze swoich pomordowanych bliskich. A były to straszne czasy okupacji, kiedy ludzkie życie nic nie znaczyło, a terror okupanta szalał.

Po wojnie stawiane na grobie krzyże były usuwane, bo przecież były to czasy walki z religią. Ludzie ciągle bali się odwiedzać grób. Na początku lat 70-tych zorganizowałem odważnych katolików i prawosławnych, którzy usunęli z prawie niewidocznego grobu trawę, krzewy i drzewa, ogrodzili sztachetami i postawili pomnik. A najwięcej pracy włożyli: leśniczy Ryszard Jaźwiński, Fiodor Szumiejko, który wykonał pomnik, gajowy Józef Matusiewicz i Aleksander Dziszuk.

Z czasem w tajemnicy śp. ksiądz prałat Grzegorz Kołosowski, niedoszła ofiara, poświęcił grób i ciągle modlił się za dusze tragicznie zmarłych. Dopiero w czasach “odwilży gorbaczowskiej” ks. Grzegorz ze swoimi parafianami postawił wspaniały pomnik z krzyżem i napisem w języku polskim o obywatelach polskich tu spoczywających oraz ogrodził grób metalową balustradą.

W swoim wystąpieniu ks. Grzegorz podkreślił, że ciągle powinniśmy pamiętać o tragicznie zmarłych, bo jeśli zapomnimy o nich, to z czasem sami zostaniemy skazani na zapomnienie. Mówił, że nie wolno tolerować tych, którzy zatajają prawdę o grobie w Hajkach lub podają fakty niezgodne z prawdą. Dziękował wszystkim, którzy przyczynili się do uratowania grobu oraz którzy przychodzą modlić się i dbają o niego, a szczególnie księdzu dziekanowi Edmundowi Dowgiłowiczowi Nowickiemu, inicjatorowi i współorganizatorowi spotkania, ojcu Dmitrijowi Chmielowi, przewodniczącemu zarządu gminy w Karcewiczach Aleksandrowi Sidorowiczowi, nauczycielom ze szkoły w Karcewiczach, a szczególnie Marii Graszczenko i jej rodzinie oraz wszystkim tu przybyłym ludziom. Żyjemy, pamiętamy...

W swoim wystąpieniu ojciec Dmitrij Chmiel, wielki humanista i przyjaciel ludzi, bohater Wojny Ojczyźnianej przytoczył słowa starożytnego filozofa *„póki pamiętam o nich, to żyję, a jeżeli już nie pamiętam, to znaczy, że już nie żyję”*. Opowiadał, jak w 1944r. wraz z innymi żołnierzami uczestniczył w wyzwoleniu błękitnookiej siostry Białorusi, która była terenem spalonej ziemi, zgliszcz, popiołów, niezliczonych grobów, nieszczęść i tragedii ludzkich. Następnie wystąpił ksiądz dziekan Edmund Dowgiłowicz Nowicki, inicjator i współorganizator spotkania. Podkreślił, że leży tu kwiat inteligencji polskiej i katolickiej, wzorzec kultury, patriotyzmu i pobożności, który ma pozostać przykładem dla wielu pokoleń. Wymienił nazwiska księży i zakonnic, spoczywających w tym miejscu.

Na zakończenie zabrał głos przewodniczący zarządu gminy Karcewicze Aleksander Sidorowicz. Podziękował wszystkim za przybycie, a szczególnie duchownym i tym, którzy opiekowali się i opiekują grobem. Wyraził przekonanie, że drogi i ścieżki do niego nie zarosną. Wspomniał, że dużo pracy, szczególnie powiększając polanę i porządkując teren, włożyli tu wolontariusze z Patriotycznego Związku Młodzieży Białoruskiej ze wszystkich sześciu obwodów Białorusi. Podkreślił, że ofiary tu spoczywające, to przecież elita duchowa i intelektualna rejonu i nie ważne czy byli Białorusinami, czy Polakami, prawosławnymi czy katolikami, najważniejsze, że pozostali wierni swojej wierze, tradycji swoich przodków i swojej ojcowiźnie, a takich ludzi faszyzm bał się i nienawidził, przecież z czasem powstaliby przeciw swoim ciemiężycielom.

Słowa milkną, tylko jeszcze melodia niesie pamięć o tragicznym grobie w Hajkach daleko w świat, unosząc się wysoko ponad krzewami, drzewami, łąkami i polami.

Rozpoczęła się żałobna msza św. ekumeniczna przy wspólnym ołtarzu, którą celebrują ksiądz dziekan Edmund i ojciec Dmitrij, modląc się żarliwie za dusze tragicznie zmarłych. Na przemian za kapłanami śpiewają chóry katolicki i prawosławny, a z nimi wszyscy obecni.

W tym zakątku Białorusi od dawna panuje zrozumienie, zgoda, przyjaźń i jedność w modlitwie do Pana Boga. Po zakończeniu celebry ludzie jeszcze jakiś czas pozostają na miejscach pełni powagi i zadumy, a niektórzy ze łzami w oczach. Powoli polana pustoszeje, pozostaje grób w kwiatach, dopalają się znicze, tylko wzruszenia i pamięć po tragicznie zmarłych pozostaje w naszych sercach.

dr Tadeusz Wojciech GRYGIEL
fot. autora

WSPOMNIENIA

Strony zamknięte

1 września 1939r. napadem Niemiec na Polskę rozpoczęła się II wojna światowa. Sporo stron tej wojny nie otworzono dotychczas.

Niektórzy mają o wojnie bardzo pochopne zdanie, a przecież wojna to zawsze nieszczęście i bieda. Podczas każdej wojny, małej i dużej, giną ludzie. W wojnie 1939r. brało udział wielu naszych ziomków, którzy byli żołnierzami Wojska Polskiego i odbywali służbę w 35 i 82 brzeskich, 83 kobryńskim pułkach piechoty, 25 prużańskim i 26 baranowickich pułkach ułanów itd. Wojsko Polskie formowane było przeważnie wg zasad terytorialnych.

Tych ludzi długi czas nie uznawano za kombatantów. Dopiero w 1990r. przyszło pierwsze uznanie, odznaki, a w roku 1994 doczekali się równouprawnień w ulgach i honorach z weteranami Wojny Ojczyźnianej. Nie wszyscy z nich doczekali się tego dnia.

Po raz pierwszy o to uznanie i równouprawnienia upomnieli się nie władze oficjalne, lecz śp. Szlema Kontarowicz, Gary Kardyczkin i ja.

Do rąk moich trafił ciekawy dokument. Było to zaświadczenie w języku polskim i niemieckim, wydane kapralowi Wojska Polskiego, który był w niewoli niemieckiej i został zwolniony przez dowódcę 8 niemieckiej armii polowej.

„Dowódca 8 armii polowej. Niniejszym zaświadczam, że Hieronim Jeliniecki został zwolniony z niewoli 1 listopada 1939r. i skierowany do stron rodzinnych na wschód od Wisły.”

To dzisiaj wiemy o tajnych porozumieniach Ribbentrop — Mołotow. Ale to zaświadczenie już wtedy potwierdzało ich istnienie. Przyszedł czas, żeby otworzyć dwie zamknięte strony historii, które czas połączył w jedną.

Rodzina nasza w tym czasie mieszkała we wsi Dmitrowicze na skraju Puszczy Białowieskiej w rejonie kamienieckim. Wcześnie rano we wrześniu ze strony puszczy nadjechali jeźdźcy — 28 polskich kawalerzystów. Na skrzyżowaniu w kierunku wsi Podomsza i Czernaki ustanowili ręczny karabin maszynowy. Wszyscy mieszkańcy naszej wioski zebrali się przy cerkwi. Żołnierze pytali, gdzie są Niemcy. Poprosili o jedzenie i nakarmienie koni. Pomogliśmy im. Po jakimś czasie ze strony Kamieńca nadjechał lekki czołg niemiecki. Polacy stracili na czasie i popełnili straszny błąd. Opowiada mieszkaniec wsi Dmitrowicze Wasyl Kuczyński: *“Pasłem wtedy krowy. Jak zobaczyłem kawalerzystów, zapędziłem bydło do domu na chutor Smuga. Smuga i Zabłocie to chutory, które powstały po pożarze w 1938r., który zniszczył większą część Dmitrowicz. Byłem świadkiem tych wydarzeń. Widziałem, jak nadjechał niemiecki czołg i Niemcy zaczęli ostrzeliwać z karabinu maszynowego odchodzących ułanów. Zabili jednego żołnierza na skraju wsi, przy kuźni Oniśka, drugiego przy rowie, dwoje zostali ranni. Pozostali ukryli się w lesie. Jednego z rannych Niemcy razem z zabitymi zabrali do Kamieńca, drugiego zostawili przy cerkwi. Zmarł on wkrótce i został pochowany przy lipie.”* Los tych, których zabrali Niemcy, nie jest znany.

Kim byli ci kawalerzyści i skąd przybyli? Odpowiedź na to pytanie znalazłem w archiwum. Suwalska Brygada Kawalerii do której należały 1 krechowiecki, 2 suwalski pułki ułanów; 3 pułk szwoleżerów, 3 Pułk Strzelców Konnych z Wołkowyska, należała do armii 'Narew'. Brygada trzymała obronę w rejonie Suwałk i będąc bardzo osłabioną, prowadząc nieustanne walki od 10 września 1939r., odchodziła na Wschód. Zgrupowanie kawalerii, w skład którego weszli przedstawiciele różnych oddziałów, pod dowództwem generała Zygmunta Podgórskiego, weszło do Puszczy Białowieskiej w rejonie Hajnówki. Dowódca, jak dostał wiadomość, że 17 września Rosja rozpoczęła działania wojenne przeciwko Polsce, podjął decyzję ruszać na południe, w kierunku rumuńskiej i węgierskiej granicy. Należało najpierw zrobić zwiad. Kawalerzyści, którzy przybyli do naszej wsi, byli oddziałem zwiadowczym “Zaza”. We wsi Dmitrowicze znaleźli się orientacyjnie ok. 20 września. Dowiedzieli się wtedy, że w Kamieńcu stacjonuje oddział pancerny dywizji 'Tuppenkopf — SS' i donieśli o tym dowództwu. Zgrupowanie zmieniło wtedy kierunek i zmierzając przez las, ominęło wsie: Czwirki, Zanowiny, Panasiuki, Bobinkę, Wołkostawiec i obrało kierunek na Bug. Ich oddział boczny 21 września wg słów Anny i Aleksandra Czeczetkowiczów na skraju wsi Kalenkowicze walczył z Niemcami. Zginęło wtedy 6 Niemców, 2 zostało rannych. Straty Polaków nie są znane. W tym czasie zgrupowanie, prowadząc nieustannie walki z Niemcami, nie zdołało przedostać się do granicy rumuńsko-węgierskiej. Ze względu na beznadziejną sytuację musiało kapitulować.

Mówiąc o wojnie, zawsze podkreślane jest bohaterstwo. Jest to przyjemne i dla tego o kim mówią, i dla mówiącego. Ale podczas wojny można było się spotkać również z czynami haniebnymi, a nawet przestępstwami. Nie będę nazywał imion tych, którzy dopuścili się podłości. Już nie żyją. I tylko Pan Bóg wie dokąd skierował ich duszę. Ale my, żyjący, powinniśmy pamiętać o tym, żeby nie dopuścić się czynów haniebnych. Szczególnie w naszym trudnym życiu.

Więc wtedy, jak do wsi przybyli kawalerzyści, pewien człowiek doniósł o nich Niemcom. A jak Niemcy zostawili rannego przy cerkwi, kobieta — u jeszcze żywego żołnierza — zabrała buty, a mężczyzna uderzył go nogą w bok i zabrał skórzany pas. Umierający żołnierz zapytał: *“Co ja Panu zrobiłem?”* I zmarł.

Ludzie, pomyślcie! Pamiętajcie o opowiedzianym, żebyście mogli rozpoznać wśród siebie ludzi szczerych i nieszczerych, godnych i niegodnych.

Gieorgij MUSIEWICZ

Gratulacje

Z okazji imienin oraz urodzin prezes Oddziału ZPB w Lidzie
Izabeli TYRKIN
składamy moc najserdeczniejszych życzeń: dużo zdrowia, pogody ducha, życzliwości oraz wyrozumiałości ludzi, aby przykład całkowitego oddania się pracy społecznej przynosił coraz obfitsze owoce. Niech dobry Bóg obdarzy Panią łaskami i ma zawsze w Swojej opiece

ZG ZPB, redakcja Głosu, członkowie Zarządu Oddziału ZPB w Lidzie oraz nauczyciele języka polskiego w Lidzie

Z okazji urodzin dyrektor Szkoły Społecznej przy ZPB
Anżelice ORECHWO
moc najserdeczniejszych życzeń: zdrowia, pomyślności, uznania i satysfakcji w pracy, powodzenia w życiu osobistym, dużo radości i miłości na co dzień składają

ZG ZPB oraz redakcja Głosu

Kochanej żonie, mamusi i babci
Józefie KARNACEWICZ
z okazji urodzin składamy najserdeczniejsze życzenia: dobrego zdrowia, długich i pięknych lat życia rodzinnego, wszelkiej pomyślności oraz obfitych łask Bożych. Jesteśmy wdzięczni za trud i miłość oraz czułe serce i mądrość życiową

kochający mąż, dzieci i wnuki

KARTKI Z KALENDARZA

9.09.1939 - **Rozpoczęła się bitwa nad Burzą**, zwana także bitwą pod Kutnem.

10.09.1974 - W Warszawie zmarł wybitny pisarz i reportażysta **Melchior Wańkowicz.**

11.09.1838 — Urodził się **Adam Asnyk**, poeta i dramaturg.

12.09.1683 — Victoria Jana III Sobieskiego pod Wiedniem nad wojskami tureckimi Kara Mustafy.

13.09.1732 — Rosja, Prusy i Austria zawarły **układ Lowenwolda**, czyli tzw. **traktat trzech czarnych orłów** w sprawie następstwa tronu w Polsce.

Szanowni Czytelnicy!
Przypominamy, że 15 września br. upływa termin nadsyłania zdjęć z podpisami na konkurs **"W obiektywie - lato 2002"**
redakcja **Głosu**

Matrymonialne

Zamożni obcokrajowcy oraz Polacy z USA, Canady, Australii i Europy poślubią panie.
Zgłoszenia: dane personalne + fotografia pod adresem:
"Carina", 94-060 Łódź 10, Box 22, Polska, tel. (1048)-42-687-08-10

Podziękowania

Z całego serca dziękujemy **Oddziałowi Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" w Siedlcach**, a szczególnie jego dyrektorowi **Jackowi GRABIŃSKIEMU** za zaproszenie dzieci z Porozowa na warsztaty artystyczne w Borkach Wyrkach, za dobrą organizację pobytu i miły wypoczynek, za opiekę i dar serca

w imieniu dzieci, rodziców oraz Oddziału ZPB w Porozowie prezes Anna Szalkiewicz

***

Serdecznie dziękujemy **Oddziałowi Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" w Elblągu**, a szczególnie jego dyrektorowi **Janowi JARASZKOWI** za okazaną pomoc w wyposażeniu pracowni języka polskiego w Szkole Podstawowej w Osipowcach

w imieniu dzieci i rodziców Maria Połujan

***

Serdeczne podziękowania Stowarzyszeniu Przyjaciół Ziemi Grodzieńskiej i Wileńskiej, jego prezesowi **Michałowi SZOSTAKOWI**, wiceprezesowi **Sławomirowi KOMAROWSKIEMU**, wiceprezydentowi m. Gdyni **Jerzemu MIOTKEMU**, przewodniczącej Rady Dzielnicowej (Babie Doły — Oksywie) **Ewie BOGOWICZ**, proboszczowi parafii Marynarki Wojennej RP ks. **Krzysztofowi PIETRZMAKOWI**, **Bogusławie DUDZIE**, pracownikom Działu Oświaty ZPB, a szczególnie wiceprezes ds. Oświaty **Anżelice BORYS** oraz **Renacie DZIEMIAŃCZUK** za zorganizowanie wspaniałego pobytu dzieci z Grodna i okolic w Gdyni. Serdecznie życzymy wszelkiego uznania, kolejnych lat twórczych, wszelkiej pomyślności i sukcesów w realizacji tak szlachetnych planów

w imieniu dzieci i rodziców opiekunki grupy Halina Matukiewicz i Anna Kozłowska

***

Składamy serdeczne podziękowania po. Konsula Generalnego RP w Grodnie **Renisławowi WALTEROWI** za dofinansowanie przyjazdu do Grodna dla dzieci, wyjeżdżających na wypoczynek do Żytkiejn, oraz dziękujemy za pomoc finansową dla zespołu „Przyjaciółka" i opłacenie autokaru dla przyjazdu zespołów „Przyjaciółka" i „Raduńskie Słowiki" nad Kanał Augustowski.

Dziękujemy również **Krystynie WITOWICZ** za zaproszenie zespołów na to spotkanie

z podziękowaniem i szacunkiem członkowie zespołów, ich rodzice oraz Zarząd Oddziału ZPB w Raduniu

***

Harcerze IRDH „Miłość" serdecznie dziękują przewodniczącemu ZHP na Białorusi **Antoniemu CHOMCZUKOWI** za zaproszenie harcerzy z Radunia na obóz harcerski „Wołpa 2002". Dziękujemy za ciepłe przyjęcie, dobrą organizację, za możliwość nabycia nowej wiedzy, a także za miły wypoczynek

harcerze IRDH „Miłość" Raduń

***

Chór „Credo" ze Słonimia składa serdeczne podziękowania **Wielkopolskiemu Oddziałowi Stowarzyszenia „Wspólnota Polska"**, wójtowi **Januszowi CHODOROWSKIEMU** i **Radzie Gminy** oraz **gminnemu Ośrodkowi Kultury w Lipnie** za sfinansowanie naszego przyjazdu i pobytu na ziemi poznańskiej.

Najserdeczniejsze podziękowania składamy również **Tadeuszowi KRUCZKOWSKIEMU**, prezesowi ZPB i **Oksanie GOŁOMBOWSKIEJ**, kierownik Działu Kultury ZPB oraz **Leonardzie REWKOWSKIEJ**, prezes Oddziału ZPB w Słonimiu.

Bardzo gorąco dziękujemy **Rafałowi ROSOLSKIEMU** oraz **chórowi „Rapsodia"** z gminnego Ośrodka Kultury w Lipnie za opiekę, życzliwość, wyrozumiałość prawdziwych przyjaciół, którzy otworzyli dla nas nie tylko drzwi swoich domów, ale i swoje serca i dołożyli wszelkich starań, aby urozmaicić nasz wspaniały wypoczynek w Wielkopolsce.

Drodzy Dobroczyńcy! Niech Pan Bóg Wam wszystkim wynagrodzi. Życzymy dużo zdrowia, powodzenia i sukcesów w pracy

w imieniu chóru „Credo" Danuta Rakiewicz

***

W imieniu dzieci, które są pod opieką Koła Miłosierdzia przy SZ ZPB w Grodnie oraz ich opiekunów i rodziców składam najserdeczniejsze podziękowania po. Konsula Generalnego RP w Grodnie **R e n i s ł a w o w i WALTEROWI oraz jego małżonce** za pomoc w sfinansowaniu wyjazdu dzieci do Bohatyrowicz i słodycze. Również składam podziękowanie prezesowi SZ ZPB **Tadeuszowi KRUCZKOWSKIEMU** za udostępnienie autokaru na wyjazd dzieci na imprezę "Do widzenia lato"

prezes Koła Miłosierdzia Halina Jakołcewicz

***

Chór „Zgoda" składa gorące podziękowania Konsulowi Generalnemu RP w Brześciu **Romualdowi KUNATOWI** oraz kierowcom konsulatu panu **Stanisławowi** i panu **Jerzemu**.

Koszalińskie Światowe Spotkania Chórów Polonijnych pozostawiły wiele niezapomnianych wrażeń. Na długo w pamięci pozostaną te wspaniałe imprezy. Jesteśmy pełni uznania dla organizatorów „Polonijnego lata".

Jana ZARZECKA

DANIE TYGODNIA

Zupa kalafiorowa

1 porcja włoszczyzny, 1/2 kalafiora (500 g), 3 ziemniaki (250 g), 1/2 szklanki śmietany, 2 żółtka, 2 łyżki masła, 1 łyżka mąki pszennej, 1 łyżka koperku, sól, pieprz

Włoszczyznę oczyścić, umyć i pokroić w kostkę. Kalafior umyć, podzielić na różyczki i wraz z ziemniakami ugotować w wywarze. Dodać kulkę z masła ugniecionego z mąką i zagotować. Zupę zdjąć z ognia. Śmietanę wymieszać z żółtkami, a następnie połączyć z zupą. Doprawić solą i pieprzem. Zupę podawać posypaną koperkiem.

Uśmiechnij się

Wychodzi baba od lekarza.
- *Więc przypominam: musi pani jeść dużo owoców i to najlepiej bez obierania* — radzi lekarz.
Baba dziękuje, idzie już do wyjścia, doktor pyta ją:
- *A tak przy okazji. Jakie owoce jada pani najchętniej?*
- *Orzechy.*

***

W parku na ławce leży książka. Zobaczył ją student prawa. Zaczyna czytać:
- *Eee tam. Żadnych opisów morderstw, popełnianych przestępstw... To nie dla mnie.*
Student matematyki:
- *Eee tam. Żadnych wzorów, zadań algebraicznych... To nie dla mnie.*
Podnosi ją student medycyny:
- *O! „Pan Tadeusz"! Nie wiem co to jest, ale mogę nauczyć się na pamięć.*

***

Przed szpital położniczy z piskiem opon z a j e ż d ż a s a m o c h ó d. Wyskakuje z niego zdenerwowany mężczyzna, podbiega do tylnych drzwi, otwiera je i przerażony krzyczy:
- *O Matko Boska! Zapomniałem żony!*

***

Lekarz do pacjenta:
- *Jeśli idzie o pański czerwony nos, to jedyną radą jest rzucenie picia wódki. Niech pan spróbuje przez rok pić tylko mleko.*
- *Próbowałem, panie doktorze, to nie pomaga.*
- *A kiedy pan próbował?*
- *No, zaraz po urodzeniu.*

***

- *Po co są wykłady?*
- *Żeby profesorowie ugruntowali swoją wiedzę.*

***

Różne

Język angielski dla początkujących, indywidualnie (video, audio kasety) **tel. (0152) 446648**

***

Język polski intensywnie, indywidualnie, kasety video **tel. (0152) 446648**

Cennik
życzeń, podziękowań, ogłoszeń drobnych

cena (z podatkiem VAT) za 1 linijkę umowną (28 znaków — liter):

tekst	mniej niż 300 zn.	więcej niż 300 zn.	komercyjne
zwykłe	360 rub/ lin;	320 rub/ lin;	500 rub/lin;
pogrubioną czcionką	460 rub/ lin;	420 rub/ lin;	540 rub/lin;
w czarnej ramce	420 rub/ lin;	400 rub/lin;	520 rub/lin;
w czerwonej	460 rub/ lin;	440 rub/lin;	540 rub/lin;
matrymonialne	500 rub/ lin;	480 rub/ lin;	

nekrologi na stronie 5 o rozmiarze 81x 30 mm 2500 rub
Numer konta Bielinwiestbanku w Grodnie: 3015204440014, kod 705

ZADZWOŃ
Drobne ogłoszenia w Głosie dla mieszkańców Grodna pod całodobowym numerem telefonu

066.

Czy pamiętasz, że...

9 września — *Piotra, Anieli, Sergiusza*
10 września — *Mikołaja, Łukasza*
11 września — *Hiacynty, Jana Gabriela*
12 września — *Marii, Gwidona*
13 września — *Eugenii, Jana*
14 września — *Roksany*
15 września — *Albina, Nikodema*

Redakcja **Głosu znad Niemna** uprzejmie prosi autorów, którzy nadsyłają swoje materiały pod adresem redakcji, o podanie swoich danych (nazwisko, imię, imię ojca, adres zamieszkania) oraz danych paszportowych w celu naliczania honorariów.

Tygodnik jest wspierany przez Senat RP oraz Fundację "Pomoc Polakom na Wschodzie"

GŁOS
Wydawca: SZ „Związek Polaków na Białorusi"
Adres redakcji: 230023 Grodno ul. Dzierżyńskiego 32
Tel. (0152) 72-31-69, fax. (0152) 72-0075
e-mail: glosznadniemna@mail. grodno. by
glosznadniemna@yahoo. com
Internet: http: //glos-znad-niemna. virtualave. net
Redaktor naczelny: Andrzej Dubikowski
Redaktorzy: Tatiana Zaleska (zastępca redaktora naczelnego), Alicja Samiec (sekretarz redakcji), Halina Ejsmont, Ryszard Karaczun, Andrzej Poczobut, Iness Todryk (redaktor wydania)
Fotograf: Jarosław Waniukiewicz

Korekta: Helena Bohdan
Obsługa komputerowa: Jolita Oniśko
Prenumeratę: można zamówić w każdym urzędzie pocztowym na Białorusi (do dnia 15 każdego miesiąca). Prenumeratę w Polsce przyjmują placówki Ruchu S. A. Indeks w Polsce 329258
Cena gazety w prenumeracie miesięcznej wynosi 942 BYB, w sprzedaży w kioskach — 180 BYB.

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 685. Індэкс 63863
Аб'ём выдання - 3 друкаваныя аркушы
Заказ № - 2898 Наклад 6000 асобнікаў.
Штотыднёвік "Глос знад Немна"(на польскай мове)
ISSN 1563-3233
Адрас рэдакцыі:230023 Гродна вул. Дзяржынскага, 32
Друк: Гродзенскае абласное ўнітарнае паліграфічнае прадпрыемства "Гродзенская друкарня"
Гродна вул.Паліграфістаў, 4
Падпісана да друку 5. 09.2002 у 15^{00}
Якасць друку адпавядае якасці прадстаўленых рэдакцыяй дыяпазытываў.

Bądźmy w kontakcie
Czekamy na Państwa telefony od godz. 9.00 do 18.00, od 18.00 do 9.00 możecie Państwo zostawić wiadomość na automatycznej sekretarce.
tel. (0152) 72-31-69